

spaudos

knygos jau

KATA".

rios vėliausias išda-
išaiškinta visokios
sergėti, pripildyta

il Instituto.

am žinot, toj knygoj yra
ms susituokimą, ką iki
„Vadovas į Sveikatą“
kuris tik atsina 10 c.
A į SVEIKATĄ dykal.
iems, vyrams ir mote-
sisuogot, kaip jas išai-
knygoj atras sau reika-

okį daktarą, kad ne-
DOVĄ į SVEIKATĄ.
t. daktarai, vyrų ir
galėjimu ligų vartoja
Kad ne ypatingai, tai
r bus prisinesti vaistai,
a. Vaistai išsuintinai-
e į Rusiją. Adresuok:

al Institute
York, N.Y.

su nuo 10 ryto iki 1 p.p.

titute.

ų linijų laivų.

icija į visas ša-
iai ir pigiai.

ietų.

agtinų valetijų.

phia, Pa.

.Graičunas

sted st. Chicago, Ill.

as ligas be skirtimo:
us, Moterisz-
tikų. Priemimo va-
ir nedelionis: Nuo
i 9 vakaro.

Yards 7399.

KOVA
KOVOJ TU LAYSI SAVO TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SAJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:	ADRISAS:
metams 2.00	1815 Moyamensing ave.
pusmečiui 1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr.10

Philadelphia, Pa. 6 Kovo (March) 1908 m.

Metai IV.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Priezais trustus -- prieszais darbininku vienybe.

PASTARAISIAIS metais daug trukšmo pridarė gimi-
mas įstatymo priešais trustus. Milijonierių užtaryto-
jai, kaip Syracuse universiteto kancleris, Mr. Day,
prezidentą Roozevelrą, šaukusį priešais trustus, vieną kartą
pereitą vasarą pavadino «nesuvaldomu inžinu (garvežiu),
pukščianėiu per konstituciją». Unijistai darbininkai, per savo
vadovų išvirkščio proto akinius žiurdami, gėrėjosi, kad ga-
lingiojei trustai bus kiek nors pažeboti. Socijalistai iš tų šuka-
vimų juokėsi ir aiškino, kad trustų galybės nesumazys jokiais
įstatymais, buržuazijos įstatymleidžių sugalvotais. Bet vargiai
kas pamislijo, kaip tie įstatymai bus aiškinami ir prie ko pri-
taikomi, vargiai kas numanė, kad jie bus atkreipti prieš dar-
bininkų sąjungas. Neilgai reikėjo laukt, ir Shermano įstaty-
mas prieš trustus («Anti-Trust law») su pasisekimu pradėjo

veikti prieš darbininkų unijas ir jų kovą su susivienijusiais ka-
pitalistais. Štai keli pavyzdžiai tik iš vieno mėnesio (vasario)
atsitikimų.

Pradžioj vasario jungtinis teismas Washingtone, peržiu
rėjęs bylą «Lowe and Co.» (iš Dambury, Conn.) su skrybėli-
ninkų unija, nusprendė, kad unija turinti trigubai atlygint
kompanijai už nuostolius, įvykusius buk per unijos suokalbj
boikotuoti tarpvalstybinę priekybą. Tas nuosprendis remiasi
ant VII paragrafo prieštrustinio įstatymo. Toliaus, Illinois
valst. aukščiausiasis teismas vaziotojų («Team Drivers») uni-
jai uždraudė skelbti apie «neteisinguosius» darbdavius (tas
vadinasi «unfair list»), nes tas lyginasi boikotui. Tai vis pa-
gal įstatymą prieš trustus. Tas pats teismas parodo Chicagos
spaustuvių darbininkų unijai, kad ji neturi teisos statyt savo

sargybą laike streiko. Reiškia, kad neturi nė žiūrėt, kaip darbdaviai gabenasi streiklaužius. Teip pat (da geriau!) New Yorko aukščiausiasis teismas byloje prieš badauninkų uniją («Brotherhood of Carpenters») pripažino, kad unija neturi teisės reikalauti iš darbdavių, kad neimtų streiklaužių, o darbdaviai darė pagal įstatymus, kada kiekvieką unijistą įtraukė į «blacklist» (juodasis surašas), kad nė pas vieną darbavį negautų darbo. Trumpai sakant: «blacklist» gali but, «unfair list» – niekuomet, nors ir pirmas ir antras vienaip vartojamas, tik tame skirtumas, kad pirmasis vartojamas susivienijusių kapitalistų, o antrasis – susivienijusių darbininkų.

New Orleans'e Jungtinių Valstybių «Grand Jury» apkaltino 72 prieplaukų unijų tarybos narius už peržengimą priešrustinio įstatymo; atrado, mat, unijų boikotą prieš darbdavius, o boikotas yra tai kriminališkas «vertelgystės suvaržymas».

Paminėti atsitikimai buvo tik vienam vasario mėnesyje. Ir tai ne visi. Reikia tikėtis, kad įstatymas prieš «trustus» toliau visai nelytės trustų, o atsikreips prieš susivienijusius darbininkus, su tikslu išardyt jų tą vienybę. Mat su kariumenės pagelba ardan, perdaug didelis darosi skandalas, o naujųjų sąjungų vadovus vis tiek nepasiseka pakart ar kitaip išnai kint tuos negeistinus piliečius.

Darbininkai ir darbdaviai mat «dlygų» prieš įstatymus. Bet darbdaviai, kaip toki, nera baudžiami pagal tą patį įstatymą. Įstatymas prieš trustus pritaikomas prie trustų tik tada, jeigu kitiems trustams sutramdo vertelgystę; bet niekados jis turbut neveiks naudai darbininkų prieš trustus. Tą parodė jau praktika. Įla išlindo iš maišo. Ką tik kapitalistų valdžia sumanys gerai darbo žmonėms, tai reikia atmint, kad bus jems naujos kilpos.

Iš vienos tik pusės gerai veikia Amerikos įstatymleidžių valdžia ir teismas: atvers akis visiems tiems unijistams, kurie nuo politikos šalirasi. Tuo pasielgimu greičiau, savo nelaimi, valdžia išardys senasias netikusias unijas, o jų vietoj tversis su nauju kovos budu unijos, ant naujų organizacijos pamatų. Anglijos «trade unionai» ir tokiu pat budu gavo užmokėt didelę sumą kapitalistams už nuostolį, padarytą per streiką; tas unijas su syk pastumėjo ant politikos kelio; nors išsyk tas kelias buvo klaidingas, bet po keletos metų darbininkų partija neseniai nutarė stot ant tikrojo klesų kovos pamato po socializmo vėliava. Po kelių metų tokia pat permaina be abėjonės įvyks ir Amerikoje Galingas tas kapitalas, nenoroms pamokina darbininkus, kaip jie tur su juo kovot ir paduoda jiems ginklą!

Keli žodžiai apie kapitalizmą ir unijizmo kovą su juo.

(Pabaiga).

Ar da ne aišku, kad ne unijizmas iškovoja darbininko būdo pagerinimą, bet jų pačių — darbininkų — kultūriškumo augimas. Lai darbininkas nesigaili skatiko apsišvietimui savo ir kitų — grovė pati augs.

Jeigu mokesties augimas būtų tik darbu unijizmo, o ne kultūros, tai darbininkai galėtų iškovoti sau tokią mokestį, kad galėtų sutaupinti kelis skatikus. Bet tas neįvyksta. Taupinimas tai jau yra žengimas atgal: lai darbininkas atsisako nuo sotesnio valgio pėtnyčioje, kad per tai sutaupinti pinigų, jo samdytojas, patėmiję tą, kad samdininkas gali atlikti darbą pėtnyčioje lygiai, kaip ir utarninke, įveda 7 pėtnyčias per savaitę; samdytojas, matydamas, kad jo darbininkas pabaigoje metų sutanpino kelis skatikus, plaukus sau nuo galvos rauna ir kvailiu save vadina, nes kiekvieną likusį darbininko kišeniuje graši laiko už pragaišintą teip, kaip į balą mestą. Žinoma pirmos progos pakiša darbininkui mokestį jau aplaužytą; jeib kada tik prižiūrėtojui primeta viršaus koki dolerį algos, nes kiekvienas doleris, duotas prižiūrėtojui, turi atnešti kelias dešimtis nuošimčių nuo darbininkų algos į darbdavio kišenių.

Da primisiu, kad kai darbininkai netenka spēkų atlikti darbui, tai kapitalistai patys «sušelpia» savo «priešus» darbininkus; teip daro užėjus badui arba dabartiniam kriziui. (Washingtono valstybėje dabar duoda padirbėti po kiek prie miesto darbų, duoda pastogę nakvynę — kalėjimuose ir panašiose lindyne; biskį sriubos). Žinoma, ne iš geros širdies tai daro, bet dėlto, kad ir vėl jiems darbininkų reikės, praėjus kriziui ar panikai.

Kaip matote, ne unijizmas yra kapitalistų priešus, bet darbininkų kultūriškumas. Kapitalistai stoja į kovą ne su unijizmu, bet su kultūriškumu, su apšvieta darbininkų; patys ne aukštai stovėdami, gyvenimą veda tuščią ir paleistuvingą, negalėdami protingai suvartoti suluptą darbininko balto prakaito ir raudono kraujo naudą, jie tai sėja ją ant vėjo, kaip Europos aristokratija, tai taupina milijonus ant milijonų, kaip tai daro Amerikos plutokratija ir milijonų skaitliuje randa sau garbę, neduodami darbininkui ne tik kiek reikia, bet visados užkenkdami jo apsišvietimui. Teisybė, čia Jungtinėse Valstybėse neužgina mokintis rašto ir skaitymo, nes mokantis raštą geriau ir pigiau atlieka darbą, bet kas daugiau! Baisi falsifikacija! Vietoje maliorystės — karikatūros; vietoje skulptūros — «Theddy Bear», vietoje muzikos — knarkianti ir čerškianti mašina; vietoje literatūros — margų šiukšlių glėbys iš spautuvės; teatruose, vietoje lošimo, spaudymas viens kitam į akis — komedijoje; revolveriai čekiai, peiliai, e o w b o y' e i (galvijų piejmens), murinai, arkliai, botagai, valkatos — tragedijoje; pasiū linksminimo vieta — karčiama, vietoje šeimynos ir meilės... baisu ir sakyti! Tik užmerk akis ir atsimink, ką matei per vieną dieną mieste tos šalies, kur «aukščiausia civilizacija į visą pasaulę», — plaukai atsistos, tai atsiminus!

* * *

Broliai unijistai, gal jums tas nerūpi: — unijizmas prasiplatino ir pasvietis beveik tobulas; tvarka jau žydi visuose patvoriuose...

Nenorėjau kalbėti apie tvarką, bet kad jau užsiminiau... gelia man krūtinėje negandas, šnekant apie tą tvarką, kurią kapitalizmas «drūčiai» laiko, o unijizmas jam pritaria, — apie ją nors trumpai pašnekėsime.

Kapitalizmo tvarka pripažįsta už pramonės ir pirklybos teisę rinkti palūkius ir nuošimčius — pelną nuo pinigų, įvestų ar tai į pirklybą, ar tai į pramonę. Bet pavclykite man paklausti, kur pelnas darbininko nuo jo darbo? Kur pelnas darbininko už jo raumenis, įvestus į darbą, už jo smegenis, — vis gi turi galvoti atlikdamas darbą, — už jo sveikata, už laiką, kurį praleidžia dirbtuvėje vietoje draugiško ar šeimyniško ratelio? Kapitalas, įvestas į dirbtuvę, grįžta ir auga, didinas ir didinas. Ar didinas darbininko sveikata, ar didinas jautrumas akių darbininko, dirbančio urvuose ir lindyne, ar didinas ausų jautrumas nuo mašinų tarškėjimo, staugimo? Iki kiek procentų (nuošimčių) pasveiksta jo plaučiai

jizmo, o ne kultū-
restį, kad galėtų
upinimas tai jau
o sotesnio valgio
lytojas, patėmijęs
lygiai, kaip ir
ojas, matydamas,
is skatikus, plau-
nes kiekvie
e graši lai-
stą. Žinoma prie
laužytą; jeib ka-
lgos, nes kiek
ėtoju, turi
imčių nuo
k išenių.
ėkų atlikti dar-
šus» darbininkus,
i. (Washingtono
esto darbu, duoda
ynėse; biskį sru-
lto, kad ir vė-
ai.

iešu, bet darbi-
e su unijizmu, bet
e aukštai stovė-
nlėdami protingai
dono kraujo nau-
tija, tai taupina
utokratija ir mi-
bininkui ne tik
nui. Teisybė, čia
r skaitymo, nes
et kas daugiausiai
tikatūros; vietoje
arkiant ir čerė-
ų glėbys iš span-
s kitam į akis —
e i (galvijų pieš-
gedijoje; pasi-
ir meilės...bai-
i per vieną dieną
visą pasaulę,—

mas prasiplati-
uose patvoriuo-
siminiau... gella
tvarką, kurią
pritaria, —apie

pirklybos teisę
įvestų ar tai
sklausti, kur pel-
ko už jo raume-
galvoti atlikda-
idžia dirbtuvėje
, įvestas į dirb-
inas darbininko
irbančio urvuo-
sinų tarškėjimo,
ksta jo plaučiai

nuo smarvės ir dulkių? Keli pirštai išauga ant rankų, vietoje penkių nutrauktų! (Jeigu kapitalas pasididina teisingai ant 20% per metus, tai, su tuo sulyginant, darbininkui vietoje nutrauktų penkių pirštų turėtų pabaigoje metų užaugti 1 pirštas, o antras antrų metų devinto mėnesio pradžioje). Keliais metais pasiilgina darbininko gyvastis, kada dalys jo kūno lieka į visus pašalius išblaškytos besisukančiais ratais! (Čia ilgaskvernīs juokdarys pasakys: jo gyvastis prasitėsia ant amžių danguje). Nutilsiu — girdžiu: unijistas mane bara, niekina:

«Darbininkas gauna algą; gauna mokėti už savo darbą; jis gauna tiek, kiek uždirba...» — sako jis.

Kad teip būtų, kapitalistas uždarytų savo dirbtuvę, sakydamas: «Aš galiu apmokėti tik iškaščius ir darbininkams algas, man gi nieko nelieka: kad da teip varyčia darbą, mane palaikytų už kvailį ir ne vertelgą!» Jeigu teip vertelgai ir pabrikantui kada atsitinka, tai jis uždaro dirbtuvę, ir unijistai tą uždarymą pripažįsta teisingu. O norėdami turėti darbą, turi ar patys numazinti sau užmokestį, arba jieškoti kitos darbo vietos, kur jie gali būti išnaudojami geriaus. Pripažinimas kapitalistui pelno, įgyjamo per išnaudojimą darbininkų, ir nepripažinimas pelno darbininkui — tai yra kapitalistiška tvarka, su kuria sutinka unijistai; tokią tvarką jie palaiko kaip teisingą, nes kitaip nebūtų pramonės ir kas unijistams darbą duotų...

Unijistai ne tik nesipriešina tokiai tvarkai, bet da apsitveria konstitucijomis, kad ne patektų į jų tarpą socialistas. «Męs nieko neturime prieš socialistus ir socialistų iš savo tarpo ne pavarome» — sako vienas ir kitas: — «Tai tik Rutkus gali tą išgalvoti; jei koks ir tapo prašalintas, tai už peržengimą konstitucijos». («Kova» N 2 — 1908 m.). Konstitucija liepia į politiką nesikišti. Socialistas yra narys darbininkų politiškos partijos — tai čia nė Rutkaus galvojimų nereikia, jau kiekvienas supras, kad socialistas peržengia konstitucija ir turi būti išvytas.

Beje, da vienas užpelnas unijizmo: jis kovoja už trumpesnę darbo dieną. Kur darbininkai stoja į kovą už trumpesnę darbo dieną, ten kapitalizmas pakiša vietoje padienės mokesčio, mokesčių nuo daikto, nuo svaro, ar ant kontrakto. Tada pats unijistas pailgina savo dieną, bile daugiau daiktų padaryti (kapitalistui į kišėnė). Ir kam da gali būti baisu, kad unijizmas grius kapitalizmo nelaimei? Vienok yra balsai, kurie šaukia: «Gelbėkime unijizmą su jo respublikonais ir demokratais (tuos socialistus — šalin), kitaip unijizmas sugrius; męs nenorime kovoti prieš kapitalistų tvarką; męs patys pakriksime, o kapitalas nebeturės pelno: — gelbėkite unijizmą, nes be jo neteksime darbo!»

Būkite ramūs, unijistai! Kapitalizmas negrius unijizmo, bet bus jūsų apginėju. Jūsų vadovai užėmė dabar vertelgų kapitalistų tarnų vietą. Buvo galdynė, kada išnaudotojai laktė po turgų, jieškodami atsakančių sau vergų; žiūrėjo jiems į dantis, čiuvinėjo rankomis ir vis da bijojos permokėti už perkamąjį «daiktą». Dabar kapitalistai rado pailsį ir ramumą — gana tik vampterėti per telefoną į unijos biūrą: «reikalauju dviejų dalydžių ir 3 tepliorų» — štai jie ir yra, išsilavinę savo amate, prielankūs darbdaviui; — ne reikia bijotis, kad pabėgs, kaip tai padarydavo vergai; jei darbdaviui regisi, kad kruta prie darbo negana greit, tai subliovus jam kelis neužganėdinimo žodžius, greitai jau kitas būtų ano vietoje. Bepiga turėčiau.

Darbininke! Tu nustojai vergo teisių, arklio arba jaučio teisių, o vis da nenori stoti į kovą prieš dabartinę tvarką, prieš alginę verguę!

Ar ne veidmainiais ir melagiais turiu vadinti tuos, kurie sako: si kovoja, o ginklus meta į šalį?! Kur unijizmo ginklas? — Nuo streikų jau patiems šonai prakiuro... Jūs išsižadate teisių turėti tą, ką padarote, jūs neturite pinigų kapitalistams pergalėti — kur jūsų ginklas?... Politiškame balsavime jūs išsižadėjote savo teisių.

Ne jungo vienybėje, ne vergijos vienybėje, ne vienybėje savo kančių, ne aimanavimų vienybėje, bet kovos vienybėje, kovos už teisybę, už savo teises, už savo žmoniškumą, vienybėje kovos už lygybę ir nepirktiną meilę rasite savo išganymą.

Monte Cristo, Wash.

P. Kietis.

Kas yra tėvynė.

(Tąsa).

Str. 23. Apšvietimas yra visuotinas reikalingumas ir visuomenė turi jį suteikt visiems savo nariams.

St. 24. Visuomeniškoji pagelba yra šventa visuomenės pareiga ir įstatymai turi paskirt didumą ir būdą tos pagelbos.

St. 25. Gvarancija (užtikrinimas) tų teisių remiasi ant visuomenės suvereniteto (žmonių viršenybės).

St. 26. Tas suverenitetas yra vienatinis, nedalinamas, neužgesinamas ir neatimamas.

St. 27. Jis randasi tarpe visų žmonių, o kiekvienas pilietis turi vienodą teisę prisidėti prie jo vartojimo.

St. 28. Nė joks privatiškas piliečių susirinkimas ir nė joks individas (žmogus) negali sau prisisavint suvereniteto*, vartoti** valdžią arba atlikt visuomeniškus veikimus be formališkojo įstatymo apskelbimo.

St. 29. Visuomenės gvarancija negali gyvuoti ten, kur visuomenės veikimo rubežius nėra aiškiai apibrėžtas įstatymu ir kur nėra užtikrinta atsakomybė kiekvienos pildančios kokią nors tarnystą ypatos.

St. 30. Visi piliečiai turi būt prielankūs tai gvarancijai ir pagelbėti įstatymui, kada jojo (įstatymo) vardu yra šaukiami.

St. 31. Žmonės, susijungę į draugiją, turi turėti įstatymišką įrankį pasipriešinti prievartai.

St. 32. Prievarta (arba užpuolimas) turi vietą tada, kada koks nors įstatymas peržengia prigimtinas, pilietiškas ir politiškas teises, kurias jis turėtų apginti. Prievarta ir tada turi vietą, kada kokia nors visuomeniška valdiška ypatas peržengia įstatymą, jojo pritaikyme atskiruose atsitikimuose. Prievarta ir tada turi vietą, kada savvališki aktai*) peržengia žmonių teises, prieštaraujant įstatymo aiškinimui. Prie visokios laisvos valdžios būdas pasipriešinimo tiems įvairiems prievartos aktams turi būti parodytas konstitucijoje.

St. 33. Žmonės visados turi teisę savo konstituciją peržiūrėti, pertaisyti ir permainyti. Viena žmonių karta (gentkartė) neturi teisės palikt savo įstatymų galėje būsimųjų gentkarčių ir visoki palaikai valdvietėse (funkcijose) niekingi ir tyroniški.»

Žmogaus ir Piliečio Teisių Deklaracija, parašyta Kondorse, turi būt suprasta ir gerai įsitėmyta. Tos teisės padaro pamatą kiekvienos laisvų piliečių politiškos draugijos. Męs aiškiai matome, iš ko jos susideda: iš laisvės, lygybės ir įstatymiškumo; įstatymas yra išreiškimas laisvos ir viršiausios piliečių valios; tam, kad ta valia būtų laisva ir viršiausia, t.y., kad niekas negalėtų prieš ją pavartoti spēkos ir turėti valdžią be jos, yra reikalinga, kad piliečiai naudotųsi tomis teisėmis, kurias nurodė Kondorse. Tuose straipsniuose nurodyta tos teisės, kurios skaitosi pamatinėmis, neatimomis; jomis remiasi visuomenės sutartis ir jeigu tos teisės bū-

*) Aukščiausia valdžia.

***) Vartoti valdžią ir teisę — reiškia naudotis ta ir kita.

*) Aktas (iš lotyniško) — dokumentas, raštiškas pailidijimas, užrašas. VERTELAS.

na peržengiamos, yra peržengiama ir pati sutartis. Kondorse sako, kad «tikslas žmonių susivienijimo ir draugiją yra apsauga jų prigimtųjų, pilietiškiųjų ir politiškiųjų teisių», — todėl tos teisės turi būt pamatu visuomeniškos sutarties; jų pripažinimas ir jų deklaracija (apskelbimas) turi būt priešakyj konstitucijos, kuri užtikrina jų gvaranciją (neperžengtinumą). Kadangi turėjimas tų teisių užtikrina piliečiams jų gyvenimą, laisvę, lygybę ir gerovę, — tai, reiškia, tas užtikrina jiems laisvę, t. y. tą, dėl ko jie vienijasi ir draugiją.

Bet tos teisės turi būt užtikrintos — keno? Konstitucijos. Ką tas reiškia? Ne ką kitą, kaip tokius pamatinius įstatymus, kurie nurodo surėdymą politiškinės draugijos, besiremiančios ant prigimtųjų teisių.

Tas pilnai suprantama, — paimsime pirmutinį pavyzdį: keletas žmonių sutveria pramonės kompaniją*), tam dalykui jie susijungia ir krūvą ir kiekvienas jų su savim atneša žinomą sumą pinigų, arba turto, arba savo triūso. Reikia sudaryt teip, kad tos pamatinės būsimos kompanijos sąnarių teisės būtų užtikrintos; tam, kaip mes matome, jie išsdirba įstatymus, kurie užtikrina teises kiekvieno sąnario ir smulkmeniškai parodo, koku būdu tos teisės yra užtikrintos ir kaip veiks pramonės draugija. Politiška draugija tokiu pat būdu sudaro savo įstatymus, kurie ir vadinasi konstitucija. Kaip pramonės draugija negali gyvuot be aiškių ir tikrų įstatymų, teip ir politiška draugija negali gyvuot be konstitucijos. Ji turi tikrai ir aiškiai parodyt piliečių teises, ji turi tikrai ir aiškiai parodyt teises ir pareigas valdžios ir tų trijų valdymo šakų, apie kurias, mes kalbėjome pirmiausia, t. y. įstatymdavystės, išpildymo ir teisimo valdžia.

Į tą konstituciją įeina pamatiniai įstatymai, t. y. tokie, kurie negali mainyties, nepermainant atsinešimų piliečių savo tarpe ir jų atsinešimų prie valdžios. Suprantama, kad tie pamatiniai įstatymai turi būt žymūs ypatingu aiškumu ir tikrumu, suvienytu tvirtumu, kad draugija galėtų gyvent ramiai ir be kliūčių plėtoti dvasišką ir medegišką gerovę savo sąnarių.

Jeigu prigimta žmogaus ir piliečio teisė, yra, tarp ko kito laisvė ir lygybė, tai konstitucija turi nurodyt kelius, kaip apsaugoti tą laisvę ir tą lygybę. Jeigu prigimta ir politiška piliečių teisė yra išrinkime atstovų (deputatų) pagaminimui įstatymų, tai konstitucija turi apimt tikras ir aiškias teises, ant kurių remianties piliečiams yra pripažinta ta teisė ir yra nurodyta keliai jos įvykdymui.

Toku būdu, konstitucija turi gvarantuot, t. y. užtikrint visus viršui nurodytas piliečių teises; ji yra siena valdančiajai valdžiai, nes ta valdžia neturi teisės peržengt įtaisymų, abelnai, ir tų, kurie ypatingai sergsti piliečių teises. Skiriant valdžios teises ir pareigas nuo teisių ir pareigų piliečių, konstitucija užtikrina teisingą bėgį visuomeniško reikalų ir kiekvieno valandoj primena apie tą, kad ne žmonės yra sutverti valdžiai, bet valdžia yra sutverta žmonėms:

Prigimtos teisės ir konstitucija sudaro organizaciją arba rėdą laisvos politiškos draugijos; be jų nėra nė lygybės, nė laisvės, nė įstatymo, nė visuomeniškos laimės.

Išaiškinus kame yra tikslas kiekvienos žmonių draugijos, nurodžius koku būdu ji turi būt surėdyta, kaip turėtų joje veikt atskiros privatiškos ir valdiškos ypatos, — mes galime atsakyt ant pastatyto mūsų klausimo: kas yra tėvynė?

Dabar mums aišku, kad tėvynė yra tokia laisvų ir lygių savo tarpe piliečių draugija, kuri gyvena ant tam tikros žemės ir eina prie vieno tikslo: kaip galima pasiekt didesnę laimę kiekvienam jos sąnariui skyrium ir visiems krūvoj. Padaryta piliečių sutartis remiasi ant pripažinimo prigimtųjų jų teisių, saugojamų įstaty-

*) Reikia atmint, kad sulyginimas su pramonės kompanija darosi tik paaiškinimui pamatinės prasmės. Ištikrųjų skirtumas tarpe surėdymo gautos draugijos ir pramonės kompanijos labai didelis, nes pirmoji kalba apie žmogaus ypatybę, o antroji — tik apie kapitalą, t. y. daiktą negyva.

mais, kurie yra išreiškimu laisvos ir viršiausios valios visų žmonių.

Reiškia: tėvynė susidaro iš piliečių, gyvenančių ant vienos žemės, jų teisių ir įstatymo, kuriuo jie yra valdomi. Jeigu nėra kokios nors iš tų sąlygų, tai nėra tėvynė. Niekas negali atvažiuot į Angliją pasakyt: aš esu savo tėvynė — nes jis ten yra neva laisvas ir lygus pilietis, bet neturinti teisių ypatos. Kievienas, kurs atvažiuos į Angliją, pasakys, kad jis randasi Anglijos valstybėj, o jeigu motina iš netyčių pagimdė jį Anglijoj, tai jis gali net pasakyt, kad jis atvažiuo į savo gimtinę, bet jis niekad negalės pasakyt, kad jis randasi savo tėvynėj. — Kodėl? Todėl, kad į tėvynės prasmę, kaip mes matėme, įeina pirmiausia prasmė piliečio, t. y. ypatos, tvėrianties įstatymą, išreiškianties sykiu su savo bendrais piliečiais savo viršiausią valią, kuri rėdo ir valdo jo tėvynę. Atimkit nuo žmogaus tą teisę ir jūs atimsit nuo jo tėvynę; jūs paversit jį svetimžemi, į vergą; — jis paliaus buvęs piliečiu ir jis neturės tėvynės, nes jis nedalyvauja josios tvarkyme ir rėdyme. Tai ženklina, kad mes turėjome teisybę, kada darėme tą tėvynės apibrėžimą, kuris randasi aukščiau.

Pažiūrėsime, kaip galima įgaut visą tą, apie ką mes kalbėjome.

(Pabaiga bus).

Bedarbes priešastys.

II.*)

IŠSIPLĖTOJUS kriziui, nė vienas iš kapitalistų nežino, kuriam prisieis bankrutyt, bet visgi stambesniejie pasitiki šlikti, nes jie turi daug skolininkų iš smulkiosios buriazijos, kurią krizis pastatė ant prapulties rubežiaus ir priverčia savo turtus atiduoti į milžinų rankas už skolą. Dailnesnius atsitikimus stambesniejie kapitalistai superka nuo smulkesniųjų savastis už pusę prekės arba ir pigiau.

*) Žr. N 7.

Ir laike krizio kiekvienas kapitalistas stengias užsokt kitiems kelią da labiau, negu tada, kada vaizba pilname kurse. Jis gerai supranta, kad jeigu pavyks priversti kitus kapitalistus pardavinēt savo išdirbius su nuostoliais, tada jie subankrutys, o tą galima atlikt pardavinėjant savo tavorus kuo pigiausiai. Tada, žinoma, konkurentai priversti bus savuosius pardavinēt už tiek pat ar da pigiau. Tokis varžymasi, beabejonės, gali sutrumpinti krizį, nes silpnesniejie turės pakrikti ir savo turtu sudrūtjst stambesniusius, kurie greitame laike vėl duos bujot savo išdirbystėms, kol naujas krachas prisirtjst.

Padėkime — čėverykų firma, turinti dešimtj tūkstančių porų čėverykų, pradeda pardavinēt juos, pelnydama tik po 1 centą ant poros. Tokiu būdu, pardavus visus čėverykus, viso pelno bus \$100. O tuo pačiu laiku yra kita firma, turinti tūkstantj porų. Jeigu ji nori parduot, pelnydama po tiek pat nuo kiekvienos poros, tai visas pelnas sieks vos \$10, taigi 10 sykių mažiau, negu pirmosios firmos. Brangiau imt negalima, nes tada niekas tavo tavorų nepirks, jeigu gali gauti tokus pat pas kitą pigiau. Ir teip, tas, kas turi tavorų daugiau, gali parduoti juos pigiau, o pelno suma vis tiek didesnė, negu smulkaus pramoninko.

Išlaidos tavorų padarymui teipgi nelygios. Kurpius, darantis čėverykus su ylos pagelba ir imantis žalią medžiagą čielai nuo kitų išdirbikų, kur kas didesnius iškaščius paneša dėl poros čėverykų padarymo, negu pabirkantas, turintis mašinas, o kartais ir žalią medžiagą. Dešimts darbinukų, dirbdami namie, nepadarys ir pu-

sės darbo, kiek jie padarytų fabrikoj prie mašinų pagelbos. Tas pats yra ir su kapitalistais, turinčiais prastesnius išdirbystės įrankius ir geresnius. Tas, kam apsieis tavorų padarymas pigiau, galės pigiau juos ir parduoti. Tai kita priežastis, verčianti smulkesnius kapitalistus bankrutuoti, nes jie nepajiegia įvesti į savo išdirbystę naujausius išradimus, kurie trumpame laike vėl nustoja vertės, kada atsiranda da ir da naujesni išradimai. Reikia būt be galo turtingu, kad galėtų pasinaudoti kiekviena technikos išsivystymo proga.

Stambūs kapitalistai ja naudojas, ypač krizio laike. Tų pramonės šakų savininkai, kur užmigo visokis krutėjimas, stovi ant prapulties kranto, užtenka mažo vėjelio, kad padaryt juos proletarais. Dėlto jie ir nesnaudžia: jieško rinkų tavorams parduoti, už kurias išskyla kruvinos karės su visomis jų pasekmėmis, stengiasi savo tavorus parduoti kuo pigiausiai, kad priverst subankrutyt kitus, o pasilikti vienam, įveda naujausius išdirbystės įrankius, didina savo pramonę, — ir vis, kad tik užšokt kitiems nežakių. Neretai matome, kaip krizio laike kokias nors fabrikantas atidaro savo fabrikas ir išdirbinius pradeda parduoti pigiau. Jeigu jam pavyksta išlaikyti konkurenciją, tai jis pasidaros viešpačiu kitų. Tada kiti savo tavorus priversti parduoti su nuostoliais. Pasinaudodamas tuo, kad darbininkai gali viską nusipirkti pigiai, milžinas-turčius moka jiems mažas algas. Tokiu būdu silpnesniųjų jo draugų turtai plaukia į jo kišenių.

Bet panašus išsišokimas krizio laike labai pavojingas, lygus lošimui kortomis. Jeigu naujų rinkų neatsiranda, o ant senųjų vaikščioja pirkėjai-bedarbiai su tuščiais kišeniais, tai nors ir pigiausiai pardavinėsi savo tavorus, jų niekas nepirks. Taigi naujų tavorų padarymas, kada ir senų nėra kur dėti, tik greičiau gali priversti prie bankrūto. Vis gi dar kapitalistas greičiau išloštų, jei jis būtų viešas ir jo plėnų niekas neišardytų; pasirodo, kad vienodumas visų kapitalistų reikalų verčia juos visus vienodai ir mislyti ir elgtis. Kiekvienas bando iškilti augščiau už kitus, praryti jų turtą. Susitinka lygios ar nelygios spėkos, kurios ligtol kovoje ir edasi, kol tik vienos jų visai nenusilpnės ir nepasiduos. Tokia kova eina tarp kapitalistų visada, tik krizio laike ji daros aštresnė.

Sakoma yra, kad krizis prasideda tik tada, kada fabrikos užsidaro. Šita nuomonė visai neteisinga; jam prasidėjus ir baisiausia konkurencija prasideda, kiekvienas kapitalistas, iš kailio lizdamas, stengiasi sumušti kitus ir tuo išvengti krizio, t.y. pašalinti jį; ir tik galų gale, kada ir vieno ir kito pajiegos lieka išaiktos, arba kada visi persitikrina, kad panašus aikvojimas jų kapitalui pavojingas, sustabdo išdirbystę.

Ištikus krachui, atsiranda bedarbių kadros. Ir tas masina kiekvieną kapitalistą pasinaudoti proga. Už menką mokestį darbininkai pridirs tavorų, — reiškia, pigiau juos galės pardavinėti ir tuo pavyks sumušti kitus pramoninkus. Gerai, jei tokis žingsnis bus pasekmingas, o jei, kaip anksčiau minėjau, nėra pirkėjų, tuomet pramonės sustojimas trauksis da ilgiau.

Iš kitos pusės, panašus kapitalistų pasielgimas yra ne kas kitas, kaip da baisesnio krizio priartinimas. Dėlko? Bedarbiai dirbs ilgas valandas už mažą mokestį; tas reiškia: pardavėjo rankose užsiliks vis daugiau tavorų, nes pirkėjas — darbininkas, imantis mažą mokestį, nepajiegs jų nupirkti, nors ir labai norėtų. Galų gale pasirodys, kad pas kapitalistą perdaug užsiliko tavorų, išparduoti jų nebegalima, — ir prisieis atleisti darbininkus — pirkėjus padaryti visai be pinigų. Kol krizis apsireikšdavo tik vienoj-kitoj dirbtuvėj, nieko žybaus su pirkėjais neatsitikdavo, kada gi dabar jis apima čielas pramonės šakas arba visą pramonę, pirkėjas beveik visai dingsta. Mat tūkstančiai darbininkų, likę be darbo, skursta ir badauja, o kas ginčys, kad ne iš jų susideda didesnėji pirkėjų dalis?

Ant klausimo: kada krizis pasibaigs ir vėl darbai prasidės? —

prisieina atsakyti: tada, kaip kapitalistai išparduos tavorus, kurių perdaug padaryta. Bet kur tos rinkos, kur pirkėjai? Karts iš karto ant to klausimo atrandame mažiau atsakymų ir, reikia tikėtis, greitai pasakysme: nėra jų. Jeigu teip, tai ekonomišką ir visuomenišką gyvenimą turės apsisot ant visad, prasidės žmogėdystė, plėšimai ir skerdynės, alkani darbininkai naikys šimtmečiais suvertą turtą. Tokie laikai artinasi nepaprastai greitai, tą patvirtina paties gyvenimo faktai.

Bet tokių laikų mes nesulauksime, kadangi ekonomišką priežastys gimdo sau ateitį. Kriziai padaro šimtus kapitalistų proletarais — tame darbininkų laimėjimas, nes jų armija pasididina, o kapitalistų — susimąžina; turtas pereina į nedaugelio rankas, — ir tas darbininkams naudinga: stambus pramoninkas nepajiegia atlikt savo pramonėj visas funkcijas, dėlto jis samdo fiziškus ir protiškus darbininkus, — ir čia darbininkai pamato, kad jie galėtų apsieit be savininko, kurs visai liko nereikalingas. Bedarbė duoda ir tamsiausiam darbininkui suprasti, kad kapitalistišką išdirbystės būdas atgyveno, priverčia jį pamatyti, kad ne tik jis nelaimingas, bet ir visi darbininkai kenčia vienodą likimą, aiškiai jis susiremia su prietarų ir burtų niekingumu, kada nė kunigas, nė Dievas neduoda jam maisto, jei pabirkantas uždare pabirką. Bedarbės laike nuo visų veidų nupuola melaginga narvė, ir darbininkas greitai pamato, kas jo draugas ir kas priešas. Bedarbė verčia darbininkus organizuotis ir parodo, kad tavorus reikia daryti ne pardavinėjimui, o žmonių reikalams užganėdinti, ką gali padaryti ne pavienės ypotos, bet visuomenė, turėdama išdirbystės įrankius savo rankose.

Tai mat, kapitalas pats sau duobę kasa.

Čia aš maž daug parodžiau krizio pasekmes, toliau vėl grįšiu prie jo priežasčių.

Antonov.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Jungt. Valstybes ir Meksika. Meksikoj ilgus metus nesiliauja revoliucijos bruzdėjimas ir neretai kraujo gožimas. Tačiau Jungtinėse Valstybėse mes labai mažai iš laikraščių apie tai žinom: trumputės, iškoštos žinios ir tai nežymioj vietoj atspaudintos. Neseniai buvo labai kruvinas susirėmimas minios su tos «respublikos» kariūmene. Ten darbuojasi Jungtinių Valstybių kapitalas ir šnipai-pinkertoniniai daro viską, kad tik iš žmonių kiltų tas, dėl ko būtų galima apskelbt, kad ta respublika negali būt savistovi, kad ją, kaip Kūbą ir Filipinus, reikia paimt į Jungt. Valstybių globą.

Amerikos Jungt. Valslyblu kongreso narys, atstovas ir Wisconsin, W.J. Cary, aštriai kritikuoja atstovus. Išsiuntinėjo jiems aplinkraščius, kur nurodęs, kad kongreso dauguma visai patekus į didžiųjų korporacijų (trustų) rankas, sako, kad jeigu Amerikos žmonės, viską žinotų, ką atstovai veikia, tai visus iškartų!

Gal kada ir pakars buržujus tuomi, kad nerinks jų atstovais.

Rusija. Dūma matomai nesubrendus: užsienio laikraščiai jai ateina cenzūros peržiūrėti. Visokioms mokslo draugijoms, redakcijoms ir tt. eina necenzūroti, o dūmai neleidžia, kad nepaklystų tuos «nuodus» skaitydama! Kai-kuriems atstovams tas nepatinka ir reikalauja, kad necenzūrotų. Mat jaučiasi esą suaugusiais.

Valdžia neperseniai sustiprino savo pajiegą užsieniuose naujais šuipais. Čielas šnipų rotas išsiuntė į tuos kraštus, kur daugiausia yra pabėgusių revoliucionierių, ypatingai į New Yorką (Amerikoj), į Paryžių (Prancūzijoje) ir į Šveicarijos miestus.

Kalba apie tai, kad gali Finlendijoje pasidaryt sukilimas. Mat

caro valdžiai Finlandijos laisvė ir savyvalda tai pašinas smegenis. Ji bando visaip aprubežiuot tą laisvę, siunčia kas sykis daugiau kariumenės. Ypač kimba už tai, kad ji priima revoliucionierius pabėgėlius. Finais gabenasi į savo kraštą ginklus, o caro šnipai negali viską susekt.

Indija. Bombajuje tarp mahomedų tikėjimo atskalu šijitų ir sunitų kilo tikėjimiškas ginčas ir, angliškajai policijai įsimačius — muštinės. Policija ir šiaip europiečiai ėmė šaudyti į minią; apie 60 sužeista 5 — krito ant vietos.

IŠ PARTIJŲ GYVENIMO.

Turkijos revoliucionierių susivienijimas. Pereitų metų gale Paryžiuje buvo įvairių Turkijos valdžios priešų susivažiavimas, su tikslu sutverti kovos kuopą, kurios uždaviniu būtų šis bendras visų Turkijos tantų ir tikėjimų tikslas: 1) pašalinti dabartinį sultaną (karalių); 2) įvesti naują valdžios tvarką ir 3) įvesti žmonių atstovybę, t. y. parlamentą su žmonių renkama atstovais.

Tai susivažiavimas nutaręs rado reikalingu daiktu naudotis kovoje šiomis priemonėmis: 1) ginkluotu pasipriešinimu valdžiai, 2) neginkluotu pasipriešinimu, keliant politiška ir ekonomišką streiką, 3) atsakymu mokėti mokesčius, 4) agitacija tarp kariuonių, 5) visuotinu sukilimu ir 6) visokiomis kitomis priemonėmis, kurios pasirodys tinkamomis, reikalui atsiradus.

Prie tos revoliucionierių organizacijos prisidėjo ir «Mešveristų» kuopa, (teip vadinama nuo jos organo «Mešveret») kuri ikišiol buvo visai nedrąsi, tautiška. Jos vardas: «Otomaniškoji vienybės ir pirmėivybės kuopa». Ji turi nemažą įtakmę turkų inteligentijos tarpe.

Po susivažiavimo nutarimais pasirašė ir armėnų «Drošakistų» kuopa, revoliucijinė. Šitas revoliucionierių susivienijimas tai ženklas, kad Turkijos «ligotam žmogui», kaip Gladstonas pavadino Turkijos valdžią — ateina teismo diena, o žmonėms — naujas būvis, nauja tvarka.

Iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

Protestas prieš «mielaširdystę». Indianapolise [Indianos valst.] buvo didelis bedarbių susirinkimas, kame priėmė rezoliuciją, protestuojančią prieš tai, kad darbininkai yra dabartinio surėdymo prispirti «ant kelių parpuolus melsti visokių labdarybių, kad duotų pagelbą, kuri mums [darbininkams] priguli nuo visuomenės». «Reikalaujame — sako, — kad Indianapolis miesto taryba darytų atsakančias priemones, kad bedarbiai būtų aprūpinti darbu, k. t. prie gatvių taisymo, kanalų kasimo, sodų (parkų) apžiūrėjimo ir tt., nes tik tuo būdu gali turėt pragyvenimą žmonės, netekusieje darbu».

Darbininkų kamšynė prie Panamos kanalo. Nuo pradžios krizio privažiavo iš Amerikos apie Panamos kanalą tiek žmonių, kad dabar jų daugybė pasijuto baisiam padėjime. Tikėjosi mat gaut ten darbą iš Jungtinių Valstybių valdžios, kuri užsiima to kanalo kasimu. Valdžia, kaip ir privatiški kapitalistai, n u m a ž i n o u ž d a r b i u s. Darbininkų daugiau nereikalauja; daugelis pabėgo, tai į vietą užstoja nepabėgusieji, o daugiau nepriima.

Kontrakto sulaužymas. Darbininkų unijos paprastai daro kontraktus, kad iki tam ir tam laikui bus toks ir toks užmokestis ir

tt. Southern Ry Co. geležinkelio kompanija užsimanė apkapti darbininkams uždarius, matydama, kaip tai kitiems darbdaviams visur tas gerai pasiseka ir labai sveika... Darbininkai nesutiko. Komp. prezidentas Finley net rauda, kad darbininkai nesigali kompanijos. Jis numetė kontraktą, ir sako paduosiąs tą dalyką tarpvalstybinei vaizbos komisijai ir darbo komisoriui. Žino, kad varnai nekirs varnui į akį.

Unijos priešais demonstracijas. New Yorke rengiama kovo 7 dieną bedarbių demonstracija. Unijų atstovai, «Central Federated Unions» susirinkime griežtai stoji prieš demonstraciją ir nutarė nedalyvaut. Teip pat ir Philadelphijoj unijų valdyba priešinas rengiamai demonstracijai ir ne tik pati unija nedalyvaus, bet da veda agitaciją, kad ir kiti darbininkai nedalyvautų. Tvirtina, kad demonstracijoj gali dalyvaut daugybė unijų priešų, skebų, t. y. nepriklausančių prie unijų. Na, rodos teisybė, kad socialistai dabartines unijas stato šale greta su Pinkertono šnipais! Unijistai — be darbo, ne unijistai — be darbo ir pirmieji antruosius vadina skebais!

Ir panelės darbuojas! New Yorke, po vadovyste darbininkų priešų organizacijos «Civic Federation», milijonierių [Morgano, Marbury ir k.] dukters ir pačios daro tarybas apie pabriku dabininkų būvio pagerinimą. Mat ir čia iškraipytočiai randa zabo-vėlę ir progą puotoms iškelt.

Užgriuvo 28 anglekasių Pensylvanijoj, Mid Valley kasykloj netoli Mt Carmel. Da gal atkas juos gyvus, nes tik išėjimas užgriuvo.

Senovėj ir šiandien. Senovėj tvanas užėjo ant Dievo priešininkų, šiandien tvanas kankina kapitalistų priešininkus-darbininkus. Pittsburgje nuo tvano nukentėjo 25 tūkst. vargdienių žmonių. Nuo-stolis siekiąs 2 milijonų.

Laikraščių vaikų streikas Bostone nuo senesnio laiko tęsiasi. Jie susitvėrė į uniją ir boikotavo «Boston American». Zecerių unija atsakė juos paremti. Vaikai aštriai protestuoja. Mat broliškos unijos viena kitą klampina.

Dėl darbininkų sveikatos. Kadangi bedarbės laiku žmonės vargdieniai gyvena susikimšę po kelias šeimynas vienam kambaryje, tai Philadelphijos miesto valdžia su sveikatos užžiūrėtojais pradeda imti tam tikras mokesčius iš stubų samdininkų, kurie įsileidžia kitas šeimynas. Tokiu būdu tie geradėjai mano sulaukyt džiuvos ir kitų ligų platinimąsi. Kur tik žiūri, visur vargšų prispaudimas, ir da teip beprotiškai teisinamas!

Darbininkų judejimas svetur.

Peru šalyje, Pietų Amer., Callao apygardėj visi priplaukų darbininkai antrą kart sustreikavo. Angliškoji laivų kompanija kreipėsi į valdžią, kad duotų jiems globą (policiją), nesa darbininkai norį daryt sumišimus.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Philadelphia, Pa. LSSA. 1-mos kuopos keletas draugų, gyvenančių šiaurinėj miesto dalyje dėl neparankumo lankytis pirmos

kuopos susirinkimuose, sutarė atsiskirti ir lapkričio 30-tą d. pereinamąjį mėnesį atskirą kuopą; kuopai tapo suteikta numeris 13. Tos kuopos užmąnytojai tapo išrinkti viršininkais, kurie neužilgo pradėjo aktyviškai eiti priešais socializmo principus abelnai ir yriėš LSS. taktiką ir tvarką ypatingai ir atvirai kenkė organizacijos darbu.

Pirmiaus jie rodijo mums laikytis tokios taktikos kaip Europos socialdemokratai ir sakėsi kad tik jie yra tikri socialdemokratai; po kuriam laikui pasivadino socialistais revoliucionieriais, paskiaus «maximalistais», o paskutiniu laiku pradėjo vadintis anarhistais.

Pats dalyvavęs 1-os ir 13-os kuopos susirinkimuose ir diskusijos, mačiau visur, kad jų tikslu yra tikta kenkti organizacijai ir kad jie visur yra peržengę socializmo principus, ką gal ir pirma kuopa paliudyti. Todėl pasirodavo su kai kuriais 1 kp. draugais, pranešiau Pildomamjam Komitetui. P.K. nubalsavo teip: du nariai balsavo, kad išbraukti iš Sąjungos 13 kuopą, jeigu jų pasielgimo parodymai yra teisingi, vienas narys, ypatingai patyręs jų pasielgimą, tiesiog balsavo — išbraukti.

Nuo šio laiko 13-ta kuopa daugiaus nesiskaito kuopa LSSA.

Tie draugai, buvusios 13-tos kuopos nariai, kurie neprisidėjo prie varymo priešingos agitacijos ir nėra peržengę socializmo principų, galės sugrįžti prie 1-mos kuopos arba jei rasis nemažiaus kaip penkidraugai, sutinkanti su LSSA. taktika ir socializmo principais, galės išnaujo sutverti kuopą.

LSS. sekr. P. Dubickas.

Pranešimas Pild. Komiteto LSS.

Gerbiami Draugai:—

Šiuomi pranešame, jog šiomis dienomis apturėjome projektą konstitucijos, arba rankraštį, — pamatinius įstatymus mūsų LSS, — kurį prisiuntė Konst. Komisijos pirmsėdis drg. J. Baltrušaitis, dėlei perdavimo čarterio Komisijai.

Žinodami iš pranešimo drgg. čarterio Komisijos, jog išėmimui čarterio užtenka tik rašytos Konstitucijos, todėl 17 d. vasario 1908 m. pasiuntėm minėtą rankraštį, nariui čarterio Komisijos dr-gui A. Staneliui, idant kiek galima greičiau pasirupintų čarterio klausimą išrišt. Pasitikim, jog čarterio Komisijos draugai savo uždavinį pasirupję atlikt kuoveikiausiai.

Prisiėjus reikalui, tame darbe prisizadėjo prigelbėt ir kitų komitetų nariai, gyvenantieji arti New Jersey valstybės (nes dėlei pigumo ir parankumo nutarėm imt čarterį minėtoje valstybėje), butent — Lit. Kom.: J.O. Širvydas, J. Šukys ir Veikiamoji Kom.: M.M. Račiutė.

Pild. Komiteto nariai:

J. Grinius, S. Stankevyčius, T. Andziulaitienė.

Sąjungos sekretoriaus ir administratoriaus uždaviniai.

Pereitam num. nurodžiau, kad paduodant visiems nariams svarstyti apie Sąjungos sekretoriaus gyvenimo vietą ir darbą, reikia parodyt, ką jis dabar turi atlikti. Aš čia parodysiu bent api-

čiupai sekretoriaus ir administratoriaus darbą, kad draugai žinotų tai prieš statant kandidatus ir renkant žmones į tas vietas. Tai darau jausdamasis turįs pareigą kaip narys Konst. Komisijos, kuri nesuspėjo to parodyti konstitucijoje; bet ir konstitucija to visko neparodys, kas reikia žinot ypač kandidatams (daugelis mano, kad «apmokamasis komitetas» perlangvai gyvena). Parodau čia sekr. ir administratoriaus uždavinius dėlto, kad tų dviejų darbai ankštai rįšasi tarp savęs ir kad manoma naujai paskirstyti tom vietom darbą.

1) *Sekretorius* dabar atlieka uždavinius: susinešimų sekretoriaus, finansų sekretoriaus, išdininko, organizatoriaus ir literatūros agento, arba knygiaus. Per jį eina visi darbai ir dokumentai Pild. Komiteto, Veikiamoji Komiteto, kuopų sekretorių ir tt. Susinešimai su minėtais komitetais, su kuopų viršininkais: paskirti kuopoms numerius, duoti joms reikalingus nurodymus organizacijos ir tvarkos dalyke, permaintyti kuopų sekr. adrisus, priiminėti sąvarines mokesčius, visokios aukos (išskyrus revoliucijos fondą) įtraukti tai į knygas, vest apyskaitą; partraukti reikalingą literatūrą ir išsiuntinėti reikalaujantiems knygų ir «Žarijos»; vest sąskaitas knygų ir «Žarijos», apmokėti visokias sąskaitas («bilas»); susinešti su banka ir pačta vieną sykį, o kai kada reikia kokius tris sykius per savaitę. Laiškų, kaip praneša sekretorius, jis gauna kasdien nuo 5 iki 15, ant kurių beveik visų reikia atsakyt. [Čia reikia paminėti, kad tie atsakinėjimai bus greičiau atliekama, kada nereikės rašyt laiško, o tik nusiųsti spausdintus nurodymus, kada jie bus. Dabar daugelis draugų, norinčių tvirti kuopą, arba jau susitvėrus, reikalauja paaiškint, kaip reikia vesti susirinkimus, knygas, kokios priedermės, ką daryti su draugais, kurie nemoka mėnesinių ir tt.].

2) *Administratorius* yra prižiūrėtojas spaustuvės ir viso jos turto. Jis perka reikalingas raides ir kitus daiktus ir rakandus; susinešęs su Pild. Komitetu, samdo spaustuvės darbininkus; priima pašalinius spaudžinius ir skaito jų korektas [koreguoja]; kolektuoja apgarsinimus; veda prenumeratos, pašalinių darbų, «Kovos» agentūros ir administracijos įplaukimų ir išleidimų knygas; daro «Kovos» ekspediciją, kas užima vieną dieną kas savaitę; susineša su spaustuvė, su popieros kompanija, su raidžių krautuvėms, banka, pačta ir tt. — tam išeina išviso viena diena per savaitę; per jo rankas eina visi laišakai, adrisuojami «Kovai». Tokių laiškų ateina kasdien 20–30; jų dalis lytisi vien administracijos darbų; ant jų adm. turi atsakyt ir tt. (Kiti laišakai — su korespondencijoms, straipsniais ir tt. priguli redakcijai). Administratorius atlieka da kai kuriuos naminius spaustuvės darbus, kurių smulkmeniškai negalima išminėti.

Jeigu eina kalba apie tai, kur sekretorius gali gyvent, tai primenu, kad III susivažiavimas praktiškai nutarė, kad ten, kur išeina organas, o tai dėlto, kad jis yra ir išdininku; išdininkas turi būtina gyvent tam mieste, kur leidžiamas organas; jis su administratorium turi suvest savaitės sąskaitas (ką telpa «Kovoje») išmokėt algas ir tt.

J. Baltrušaitis.

Kodel nenupirkto mašinos?

«Kovos» N 9 III Rajono konferencijos protokole yra užklausias, kodėl da nenupirkto reikalingos mašinerijos spaudžinimui «Kovos» ir kitokių darbų.

Reikalingumas savo mašinų aiškus ir neužginčijamas, bet jis ne teip leugvai pildomas, kaip kaikiuriems draugams išrodo.

Nupirkimas tik vartotų mašinų, susidedančių iš didelio preso «Kovai» ir knygoms spausdinti, mažo preso plakatams spau-

dinti, peilio, sagstomos mašinos, įvedimas elektrikos ir kitokių smulkesnių dalykų, apsieitų mažiausiai į 2 tūkstančių dolerių. Nupirkus mašinas pasirodo ir kitoki reikalai: reikalingas įvedimas telefono, reikalinga pastatyti prie mašinų 1 ar 2 darbininkus ir tiek pat — prie statymo raižčių; reikalinga pasirūpinti, kad mašinoms būtų pilnai darbo, reikalinga būtų administratoriui, prižiūrėtoji techniškos «Kovos» pusės duoti pagelbininką — prižiūrėtoją techniškos mašinų pusės. Statant mašinas atsirastų daug visokių iškaščių, kurie darbai nėra permatomi. Nupirkus mašinas ir pastačius darbininkus reikalinga yra turėti ant rankų 400-500 dol., kad sukimos mašinų būtų kiek nors užtikrintas.

Ant užklauso, kodėl Sąjunga nenupirko da reikalingų mašinų, dabar atsakome — todėl, kad ikišiolie Sąjunga negalėjo pakelti tiek iškaščių, kiek reikalauja supirkimas ir pastatymas mašinų.

Nesigilindami į tolimesnius išvadžiojimus pasakysime tik tiek, kad dabar, kuomet daugelis mūsų draugų vaikščioja be darbo ir pats reikalauja paramos, iki IV Susivažiavimui mašinų supirkimas yra negalimas. Susivažiavime galės draugai apie tą plačiau pagalvoti ir, jeigu pasibaigtų iki tam laikui bedarbė ir sustiprėtų kiek nors Sąjungos finansai, galės pakelti klausimą apie nupirkimą savo mašinerijų.

«Kovos» adm.

Patarimas.

Kad nepasielgti saivališkai, mės, 3-čia kuopa, Cleve-

Saulė.

Parašė Antanas R.

PER atvirą langą nuo trečių lubų buvo matyti mėlynas, žiedras dangus... Vėjas aptilo, tyku. Jei bent koks laivas, su prekiais iš priplaukos išeidamas, graudžiai sukaukia, atsisveikindas lig laikui su priplaukos darbininkais. Saulė išrodė lyg per pora sprindžių aukštumo nuo nelygių aukštumu miesto trobėsių, panašių greičiau į augančias pušis, negu į triobas.

Saulė slinko palengva ir ant galo užlindo už pilko plono debesėlio, kuris jos spindulius pridengė, bet raudona saulutė vis meiliai žiūrėjo į žemišką sutvėrimą... Teip motina, mylinti savo vaiką, išleisdama iš savo motin škos globos, apipila jį tukstančiais persergėjimų, tukstančiais širdingiausių motinškų liukėjimų... vilkina atsisveikinimą, iki galiaus išsiveržia iš krutinės duslų, graudų žodžiai: «Sudie, suneli... atrašyk... sugrįžk...» Užtroškina kurčios ašaros jos žodžius... Ji daug da turėtų ką sunui sakyti, bet laikas bėga, reik skirtis... Jei ji galėtų, pripildytų sunaus krutinę ilgam laikui meiliais motiniškais žodžiais... Ji da ilgai lydi sunų akimis, iki sunaus paveikslas išnyksta iš jos akių...

Teip ilgai aš tėjimiau į saulę ir neradau jokio kito paveikslas savo širdy, kaip tik tokį... Saulė yra galinga, turtinga ir kiekvienam lygiai maloni. Ji yra visokios gyvybės priezas-

land, O., sausio 19 d. mėnesiniam susirinkime užgyrėm partiti viešai visoms kuopoms, jog pagal skaitlių draugų buna užrašyti numeriai ir, katras narys išvažiuoja arba atsitraukia iš kuopos, tai išstojusio draugo numerį atiduoti naujai įstojančiam, panašiai kaip centras daro su kuopų numeriais; nuo šio laiko pas mus bus teip užvesta knygoje.

Ignas Lapinskas.

Artinantis Susivažiavimui.

Pirm sulauksiant susivažiavimo butų malonu apsvartyti šis klausimas. Butų geistina įvykinti, kad LSS. visa rinktų savo viršininkus, beje darbininkus, o nepavesti tai susivažiavimui. Susivažiavimas išrenka tik sau patinkamas*) ypatas, o visuomenė tuo nepasiganėdina iš ko kyla nesusi-pratimas ir bereikalingi ginčai, kaip buvo ir po III Susivažiavimo. Kada mes visi svarstysime ir rinksime, tai visi busime užganėdinti, nereikės užkimšti vietos organe tuščiomis polemikomis.

LSS. 44 kp. raštin. M. Rasimas.

*) Ne patinkamas, o tik tokias, kokios yra atvažiuavę. Red.

čia... Ką ji sutveria, tam suteikia ir maistą. Niekados ji nesutveria per daug gyvųjų, kad neb' užtektų jiems maisto, ji kiekvieną aprupina, kiekvienam duoda laisvę išnaudoti jos suteiktas gėrybes. Bet gaila — tomis gausioms gėrybėms nevienodai visi naudojasi... Tas nevienodumas pirmutinę vietą užima mūsų žemės gyvųjų eilėje protingiausių dalį, vadinamą «žmonija». Vieni toje žmonijoje turčiais vadinasi, — jie tiek prisikrovę gėrybių, kad neb' sumano kur jas bepadėti; nors patys dyki, panaudoja savo protiškas jiegas išnaudoti kitų. O pagelbsti jiems kitų žmonių, vargdienių, tamsumas ir nepažinimas savo gyvenimo teisių.

...Ta motina Saulė leisdamosi teip gailiai žiuri į savo tvarinius «žmones», kad tiejie pastariejie surado daug įvairių pagerinimų kiekvienoje išdirbystėje ir tas gamtos dovanas padaugina, bet tuo visu turi teisę nautotis tik menka dalelė «žmonių». O likusieji, kurie savo kuniškas ir protiškas spēkas deda, išdirbdami gėrybes, liekti pusalkiais. Nieko savo neturi... kaip tik vargus ir bėdas, ir nežino, nesupranta, ar kada bus kitaip...

Darbavietė nutilo. Prie raštinės stovėjo ilga eilė darbininkų. Ant jų veidų galima buvo patėmyti šioki-tokį linksnumą. Mat dienos darbą pabaigė, už darbą gaus kelis dolerius, bus šeimyninkei kuo užsimokėti už gyvenimą, o gal da liks kitiems reikalams... Jie ramiai laukia, kada gaus atlyginimą už tąsą jų raumenų, už išnaudojimą kuniškų bei protiškų spēkų.

Saulė lyg gėdydamosi, užraudus, slinko pro debesėlių, gailiai žiurdama ir stebėdamosi iš bėdingų sutvėrimų. Juk

Apie šnipų kelionę į Lietuvą.

LSS. 52 kuopos Prop. Kol. pastebėjo vieną praktišką dalyką, kuris yra pareiga kiekvieno Sąjungos draugo.

Štai kame dalykas. Mūsų, socialistų, priešai, kurie yra čia, Amerikoje, maž- daug atsižymėję ir labiausia kurie nesidrovi šmeižti bei kenkt socializmo plėtojimuisi, parvažiavę į Lietuvą gali vest pašalinę agitaciją ir tt. Tat mūsų kiekvieno yra pareiga, tokią ypata užtėmijus, kuri važiuoja Lietuvon, pranešt vietinei socialistų kuopai, kuri, galutinai patyrus, pranešt apie tai LSS. Pildomajam Komitetui, o Pild. Kom. pranešt apie tai LSDP., kad tokias ypata prižiūrėtų bei pasisergėtų nuo jų. Kuopa, pranešanti apie tai, turi būt patyrus, iš kurio Lietuvos krašto tokia ypata pačina ir tt.

Propagandistų Kolegija.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės po pirmos, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Zinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Zinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinatos.

ji tiek gėrybių siulo kiekvienam ir nori, kad iš jos duosnumo visi būtų sotūs ir apsidengę. Ji geriausia motina — myli vienodai kiekvieną... Paskutinį sykį meta spindulį ant raštinės sienų, lyg norėdama atkreipti atydą ant jos paskutinio atsisveikinimo: «labanakt»...

Ar matė kas jos graudų ir užraudusį veidą, nežinau... Ir ar pamislijo kas apie ją, kaipo motiną?... Ar girdėjo jos žodžius, meilius, grandžius atsisveikinimo žodžius?...

...Lai jieško savo širdyj — atras...

Artojai.

Aušrai auštant, tamsiai nakčiai nykstant, tėvelis žadino sunus:

— Kelkit, vaikeliai, taisykit žagreles, eikit kieta pudymo arti, usnis ir varputį išplėsti.

Sukilo artojai, susitaisė žagres ir ėjo usnių griauti, po žeme pakavoti. Pajuto usnys ateinant artojus, pradėjo šiauštis, nenusilenkė prieš artojus, kol tie nepradėjo noragais versti jas iš pašakny... Usnių ir visų piktžolių šaknis nukapėjo ir jas pačias palaidojo po juoda žeme. Žemelė sulaukus brandžią sėklą, išdavė gausius vaisius ir laukuose buvo teip malonu, šviesu... Piktžolės išnyko.

J. Burokas.

New York City. 11 vas. per pasidarbavimą anglų «Socialist Party» tapo sušaukta konferencija su tikslu gelbėti bedarbius. Pirmam posėdyj pribuvo delegatų nuo 48 organizacijų, daugiausiai nuo įvairių unijų. Buvo plačiai apkalbama kokių budu gelbėti bedarbių armiją, kuri auga kasdien didyn. Tapo išrinkti šie viršininkai: Susinešimų sekr., Turtų sekr. (tas pats ir išdininkas), Pildomasis komit. iš 9 narių, Presos komit. iš 4 narių, knygų peržiūrėtojai iš 3 narių. Ir paskyrė maž- daug šiojk veiksmarodį:

1) Sušaukti bedarbius į kruvą ir eiti sykiu pas majorą, reikalauti, kad tas užvestų kokių miesto darbus ir tuom suteiktų didžiūmai bedarbių darbą.

2) Kad toks darbų užvedimas nebutų leidžiamas per kontraktorių rankas, bet tiesiok nuo miesto valdžios.

3) Kad darbas būtų suteiktas pagal unijų mokesčių ir valandas, t.y. kad 8 val. būtų pripažintos už legališką dienos darbą.

4) Kad vaikus prašalintų iš dirbtuvių, kas būtų vaikam ant naudos — o tėvai gautų į jų vietas darbą ir geresnį mokesčių.

5) Kad visuomeniškos vietos, žmonių užlaikomos, kaip arsenalai, mokyklos ir «Recreation Piers», būtų atdaros bedarbių susirinkimams, kur jie galėtų susirinkę svarstyti savo reikalus.

6) Pildomasis komitetas turi kreiptis prie visų tam tikrų miesto viršininkų, reikalaujamas išpildymo virš minėtų dalykų. Darbininkų organizacijos norinčios prisidėti, yra kviečiamos. Mokestis pagal išteklių organizacijų. Ir aukos viešai renkamos agitacijai ir platinimui lapelių būtų įvairiose kalbose atspaudintos. Tuomi pirmas posėdis užsibaigė 10.45 vakare. Antras posėdis «bedarbių» konferencijos atsisbuvo 18 vas. Kur dar pribuvo nuo kelių organizacijų delegatai. Tapo apkalbėta ir nutarta šiap: kad darbininkiški laikraščiai talpintų savo špaltose viešai, kad aukautų pagelbai bedarbių pinigų; į abelną susirinkimą užkviesti kad dalyvautų «Cent. Trade Union». Ir tapo pranešta, kad rytinėj dalyj miesto yra susitvėrusi konferencija iš 165 organizacijų dėlei bedarbių, kuri kartu dalyvaus minių susirinkime. Teipgi pribuvo iš Brooklyn, N.Y. du delegatai nuo socialistų partijos ir «Darbo Federacijos», kurie pranešė, kad sušauksė konferenciją dėlei bedarbių gelbėjimo 3 d. kovo mėn. ir kvietė visus dalyvauti minios susirinkime; nutarta: pas miesto namą («City Hall») susirinkti 7 d. kovo, 2 val. po pietų ir pareikalaut kas aukščiau paminėta; atspauzdint atsisaukimų «Męs norime darbo» ir tt. ir tuos atsisaukimus visur išlipyti ir išplatininti kaip galint plačiai.

Darbininkai ir darbininkės! Pasiistengkim kuoskaitlingiausiai susirinkti 7 d. kovo pas «City Hall» New Yorke, ir pareikalaukim darbo ir duonos ir tt., žodžiu sakant pasirodykim, kad jau susipratę ir jeigu pamatys valdžia darbininkų solidariskumą, tai gausim, ko reikalausim, — «vienybė tai galybė!» Taigi naujorkiečiai ir aplinkiniai, ne pamirškite tos dienos, kada susirinks išalkusių ir nuskriaustųjų minia, tai ir mėš lietuviai ir lietuvaitės neatsilikim. Bus kalbėta įvairiose

kalbose. Da kartą kviečiu nepamiršt 7 d. kovo ir agituot, kad ir mus lietuvių butų skaitlingas burelis.

J.M. Danielius.

Seatonville, Ill. Kaip kitur, taip ir čia darbai pradėjo susimąžinti; dirba tik beveik po pusę laiko. Čionai nėra kito-kių darbų, kaip tik anglių kasyklė [viena šafta]. Dirba su viršum penki šimtai anglekasių. Pribuvusiam lengva darbas gauti, o tai dėlto, kad ne koki darbai. Kai-kuriose vietose yra vandens, o kitur nėra vėjo («ero»). Apgyventa daugiausia italų, paskui — anglai, švedai, vokiečiai ir lietuviai.

Pereitą rudenį po drg. Bagočiaus prakalbai, susitvėrė Liet. Soc. Sąjungos kuopa, kuri iki šiol da vis silpnai gyvoja. Reikia daugiau susipratimo...

Laisvės Laukiantis.

Springfield, Ill. Darbai anglių kasyklose visai prastai eina. Kai-kuriose kasyklose neduoda žmonėms išdirbti nė pusę laiko. Darbininkai labai nusiskundžia ir rupinasi, kas bus vasaros sulaukus, jeigu užstos streikas, apie kurį plačiai kalba. Kaip girdėt kasyklų savininkai nežada jokių kontraktų su darbininkais daryti. Lietuviai kaip ir paprastai čion darbuojasi ant tautiškos ir darbininkiškos dirvos. Kur tik susieina į burelį keletas lietuvių, tuojaus kalbasi apie bėdingą šiandieninį darbo žmonių padėjimą.

Vincas Černiauskas.

Wilkes Barre, Pa. Šioj apygardėj darbai anglių kasyklose tuo tarpu da eina. Bet viršutinių darbų mažai yra. Anglyse da dirba visą laiką. Nežinia kaip ilgai taip eis. Žmonių darbininkų yra pilnai privažiavę. Taigi naujai pribuvusiam sunku darbas gauti, o ypatingai tokiam, kuris niekad nedirbęs mainose.

Vasario 1 d. Scrantono teatrališka kuopa vaidino dvi dramas: «Paskutinė Banga» ir «Saliamono Sapnas». Tveriasi čia Politiškas klubas; prasidėjo tvertis sausio 19 d., o jau yra 68 pilni nariai. Įstatymų da aiškiai negalima žinot, pakol išrinkta komisija nesutaisys konstitucijos. Bet galima pasakyt, jog bus laisvas.

Victinis.

Union City, Conn. Žmonėms akys lyg prašvito, kad vie na dirbtuvė pradėjo dirbti (G.M.R.S. Co.); nors da visai mažai dirba ir nevisus darbininkus atgal paėmė. Daugiausiai likosi nepriimti iš lenkų, mat lietuviai moka geriaus įsitaiyt republikonams, tai tuos da geriaus biskį užlaiko ir dirbtuvėse... Labai žmonelės nerimauja, kurie nepatildo į dirbtuvę, kuri stovėjo per aštuonias savaites.

B. Kamaitis.

Minersville, Pa. Kai-kada buna rašyta lietuviškuos lai

krėščiuos apie Minersvillės lietuvius, buk jie aukščiau pasikėlę protiškai už kitų miestų lietuvius. Vargiai tą galima patvirtint. Tie, kurie priklauso prie LSS., arba prie Teatrališkos draugystės, žinoma, pasidarbuoja visuomenės labui. Dabar T.D-tė pradėjo mokintis lošti «Živilę». Didelė dauguma nepriklauso prie jokių draugijų, gatavi ir kitus sulaikyt nuo geresnių užmanymų. Yra daug tokių silpnapročių, kad nenor suprast darbininkų vargingo padėjimo. Pakalbina kas laikraštį užsirašyt — tai atsako, kad menkai uždirba, o vėla neturi noro skaityt, o atėjus subatos vakarui tai nesigaili nė dešimtinės ir daugiau užsimokėt pas teisdarį už narsumą, kitam galvas daužant. Paskutiniu laiku kai-kurie smarkunai visai pradėjo iš proto eiti. Tarpe tų kiti vadinasi laisvamaniais... Dailiai supranta «laisvę»! Prisipylę raugalo be mieros vaikščioja po stubas ir gatves, giedodami lotyniškai mišparus ir mišias, taip, kaip proto nustoję... Iš jų jau nėra ko laukti susipratimo, ba kiti jau su pabalusiais plaukais... Taip daro toki, kurie nieko neskaito, o vadinasi protingais.

Dabar anglių kasyklose dirba tik 4 dienas per savaitę. Yra daug žmonių be darbo; kiti atvažiavę, pabuna, negavę darbo, vėla važiuoja atgal.

Civilikų Draugė.

Courtney, Pa. Darbai eina visai blogai; daugumas kasyklų visai sustojo dirbė, o kitose dirba tik po 3 dienas kas savaitę. Žmonių daugybė yra be darbo. Tegul iš kitur nevažiuoja čion darbų jieskoti.

Yra susitvėrusios kelios draugystės: 1) Broliškos pagelbos L. darbininkų, 2) kuopa SLA., 3) LSS. kuopelė. Pastaroji silpnai gyvoja, į susirinkimus ateina vos 4 ar 5 draugai. Neturim gero agitatoriaus, katras mums paaškindyt apie šiandieninę tvarką, apie darbininkų reikalus. (Patys stengkitės išsilavinti ir buti agitatoriais. Darbininkų mokslas turi but platinamas pačių darbininkų. Red.) Žmonės taip tamsūs, kad pakalbinus prisidėt prie darbininkų socialistų organizacijos, sušunka: Jūs, bedieviai, žiurekit — mainos ir pabrikai nedirba, tegul eina socialistai ir tegul duoda žmonėms darbą, ba jūs taip padarėt, kad šiandien nedirba...

T. Treinauskas.

Cleveland, Ohio. Jau nuo pusės sausio mėnesio traukiasi bedarbė ir tarkiai yra daromi susirinkimai ant gatvių su demonstracijoms ir prakalboms keliuose kalbose. Darbininkų didelės minios po vadovyste vietinių socialistų traukia gatvėmis, reikalaudami duonos arba darbo. Iki 17 vasario buvo demonstracijos kas panedėlis po pietų; po demonstracijų atsi-buva prakalbos iki vėlyvam vakarui. Nuo dabar visados bus demonstracijos keliamos 7 val. vakare kas panedėlis. Vasario 17 d. užtėmyta, kad ir keletas lietuvių dalyvavo demonstracijoj. Mūsų draugai 3-čios kuopos LSS. pasiryžo sušaukti visus lietuvius į vieną vietą, kad but galima šį bei tą paaškindi apie priczastis bedarbės. Žmonėms susirinkus, kalbėjo Ig. Lapinskas, aiškindamas, kad dabartinė bedarbė atsirado iš

aukščiau pasi-
ni tą galima pa-
prie Teatrališ-
ės labui. Da-
idelė dauguma
sulaukyt nuo
očių, kad ne-
Pakalbina kas
ždirba, o vela
ai nesigaili nė
narumą, ki-
e smarkunai
asi laisvama-
galo be mie-
tyniškai miš-
jau nėra ko
ikais... Teip
igais.

per savaitę.
ina, negavę

Draugė.

ugumas ka-
3 dienas kas
kitur neva-

kos pagel-
elė. Pasta-
5 draugai.
apie šian-
stengkitės

as turi but
ip tamsų,
organiza-
ir pabrikai
nėms dar-

aukas.

traukia-
gatvių su
arbininkų
cia gatvė-
rio buvo
cijų atsi-
ados bus

Vasario
monstra-
ukti vi-
paaiškin-
bėjo Ig.
irado iš

priežasties daug pridirbtų išdarbių, kurių kapitalistai neį-
tengia išparduoti, taigi visi susitarę sustabdė dirbtuves. To-
liaus kalbėjo M.Lapinskienė ir A.Matonis.

Pirmutinis.

Philadelphia, Pa. Kunigo Kaulakio duotas šliubas – ne-
tikras, fušyvas. Adomas Vareikis ėmė pas jį šliubą, šv. Ka-
zimiero bažnyčioj, 1903 metuose, rudenį. Pernai rudenį Va-
reikis parvažiavo su savo pačia į Lietuvą, į Skarulių parapiją
(Kauno gub.), tai vietinis klebonas apskelbė tą porą gyve-
nant neteisingai ir turėjo antrą kartą imti šliubą ir užsimokė-
ti Skarulių klebonui.

Kenosha, Wis. Čia yra daug lietuvių ir tarp jų didžiau-
sia tamsybė viešpatauja. Laikraščių nė į rankas neima. Sa-
ko, nuo jų žmogus gali proto nustoti!... Seniai buvo mano-
ma apšvietimą plalinti, dar lig šiai dienai nebuvo galima, nes
buvo permaža spėkų. Dabar atvykus da kitiems draugams,
įsikūrė kuopa Lietuvių s.-d. (1 Red.) iš 5 ypatų, ir pradėjo
darbuotis.

Ellsworth ir Bentleyville, Pa. Čia lietuvių yra į 300, o
prie Liet. Soc. Sąjungos vos galima prikalbinti tris sąnariai.
Tie įsirašydami pridėjo pildyti visas Sąjungos pareigas ir
platinti socializmą. Yra keturios draugovės; dvi jų – tautiš-
kos ir tos ramiai sau smaudžia, o apie bažnytines tai jau ži-
noma, kad tamsybės prisigėrę.

Anglių kasyklose darbai visai sumažėjo, dirba 2 ir 3 die-
per savaitę. Yra 500 koksų pečių, kur dirba kas diena, ale
ir ten daug darbininkų negali patilpti. Jau pradeda žmone-
liai dejuoti.

Phillipsburg, N.J. (šale Eastono, Pa.) Iš kilo «Starded
Silk Co.» audėjų streikai. Tuli lietuviai buvo pradėję skebau-
ti, bet streikininkams užkurus, tai yra apkumsčius, rodos
dabar nėra tokio, kurs užsimanytų skebauti. Vienam pusėti-
nai užkaltė streikuojančios mergos (mat daug mergų dirba
ir jos streikuoja) net vyrai turėjo išsivadėti 14 dolerinio savai-
tes uždarbio.

Yra čion lietuvių mokykla, miestas davė: šviesą, kam-
barį ir knygas; vienok mokytoją turi mokiniai užlaikyt. Va-
karais susirenka kartais po kelias dešimtis mokinių, mokina
angliškai. Yra čion vienas toks žmogus, kurs iš kailio ueriasi,
bėginėja ir atkalbinėja kitus, kad nelankytų mokyklos.

Ašasnikas

IŠ RUSIJOS. Laiškas dumos atstovo Kuzmos. —
Drauge Jurgi! Nuo jūsų laišką gavau, ačiu. Tiesa mūsų pa-
dėjimas biaurus, o gal ir likimas ne geresnis užu antrosios
dumos s.-d. Bet ką padaryti, lai buna jo šventa valia, gal
Dievas už tat po smerčio suteiks dangaus karalystę.

Galima pasakyti, kad ir męs nieko gero nelaukiam iš
tokios dumos, tik tą skaitom už naudingą, kad galima nuro-
dyti, ką gero velija liaudžiai, kaip valdžia, taip tokia duma.
Antra, męs galim peržiūrėti visokius valdžios sumanymus ir
apie juos skelbti visuomenei, šiokiu ar tokiu budu.

Kaip matyt reakcija paėmė viršų ir vis neperstoja, tebe-
siunta, ką ji mislija, tai nežinia. Liaudis ir visa visuomenė
tyli, tamsuoliai tikisi sulaukti vaisių nuo šios dumos.

Supratingesni darbininkai ar Sibiran išvaryti, ar kalė-
jimuose puva, o kitiems gerklės užkimštos, o dar biauariausia
bedarbė. Valstiečiai pasiturintieji tyli, nes bijo, kad dragu-
nai avių nesuganytų ir sargybinia, mėsos nepavogtų, o maža-
žemiai ir bežemiai tuno baisioj tamsybėj. Kaip matyti revo-
liucija Rusijoj apsistojo ant keleto metų, o gal ir net ant ke-
leto desėtkų metų – parodys ateitis. Ukmergės paviete poli-
cija beveik nebeturi darbo, nes visus cicilikus apčiupinėjo,
tik baisiai neužganėdinti viens kitu, kodėl nesuėmė manęs
prieš rinkimus dumon; bebuvęs jų rankoje toksai pagedęs
žmogus, pakliuvęs dumon, tai dėl jų liga neišgydoma.

Su pagarba Kuzma.

IŠ LIETUVOS. Iš Padovinio vals. (Suvalkų gub.) Bu-
vo valsčionių sueiga. Ukininkai susirinkę prašalino senąjį ra-
štininką Pinių. Pinius raštinėje elgėsi juodašimtiškai, patai-
kavo valdžiai ir mėgino įvest rusišką kalbą. Pinius pasibijo-
jo valsčionių ir atsisakė nuo tarnystės. Sausio 17 d. valsčio-
nys išsirinko kitą raštininką, lietuvi. Senamjam ir nepamiršo
atsilygint už juodašimčiavimą, ir kaipo lietuviui pavirtusiai į
rusą atnaujino krikštą: naktį, 12-tai pasibaigus, atvažiavo
keletas jaunų vyrų, ir Piniui davė ryškėčių. Raštinėj jau
buvo caro paveikslas įkerėblintas, tai galvą caro paveikslu
nupjovė, išnešė lauk, sutrempė ir nuvažiavo kur jiems reikėjo.
Ant rytojaus gavo žinią apskričio viršininkas ir tardytojas.
Tie jie su kareiviais kuo greičiausia pribuvo į raštinę apžiūrė-
ti, kas atsitiko. Tuojaus viršininkas griebėsi su kareiviais jie-
škoti ginklų Putriškių ir Varnupių kaime. Varnupiuose ra-
do pas Brianką ir Janulevičių po karabiną, o šiaip nieko ne-
suuoštė ir pas nieką nieko nelaimėjo, nesurado kaip ir kas
caro galvą nuginklavo. O pas kuriuos rado karabinus, neži-
nia, kaip bus.

A.Ž.

SUSIRINKIMAI IR AUKOS.

¶ Philadelphia, Pa. Vasario 9 d. per prakalbas, LSS,
1-mos kp. surengas, kur kalbėjo drg. Antonov, surinkta au-
kų agitacijai \$ 16.42. Išmokėjus už salę ir kitas išlaidas liko
\$ 8.22.

¶ Springfield, Ill. Per vestuves drg. Tamo Galinio ke-
letas jo draugų valandžiukę pasilinksminę sumetė aukų revo-
liucijos labui 5 dol.

¶ Collinsville, Ill. Vasario 9 d. LSS. 18 kuopos kele-tas draugų susirinkę, besikalbėdami apie šiaurieninį surėdy-mą atminę 7 kuopos atsišaukimą, sumetė drg. Jomanto pa-šėpai 2.00. Aukos pasiūsta ant 7-tos kuopos sekr. rankų. (S.A.Starkus).

¶ Easton, Pa. Sausio 25 d. LSS. 42 kp. parengė prakalbas ir diskusijos. Kalbėjo P.Dubickas. Dekliamavo A. Drazdauckas, M.Meškauckiūtė.

¶ Montreal, Canada. Sausio 26 d. atsisubuvo mitingas 84 kuopos LSS. Kalbėtojai buvo V.Moksvytis, M.Mašnickis ir J.Gricius. Dainuota darbininkiškos dainos. Įsirašė nauji 5 draugai ir suaukavo 8 dol. 10c. Paskirta 3 dol. kankiniam, 3 dol. rėmimui revoliucijos ir 2 dol. literatūros fondan.

Da apie šnipus ir juodašimčius.

Už vieną dešimtį baudžia. Teip yra ypač šią gadynę. Atsirado viens kits prigavikas, ką išnaudojo (apgavo, ar apvogė) vieną, kitą mūsų draugą. Dabar jau ne vienas gali but nubaustas įtarimu, buk jis juodašimtis, šnipas. «Kovos» N 8 paduota žinią apie M a r t y n ą J u o d j. Kiek ypatis-kai pasiteiravęs, pas drgg. joniškietius patyriau, kad tokiu šnipu buvęs M a r c i j o n a s Juodis. 37 kp. (Chicago) na-rys drg. S.Strazdas dabar teisina*) M. (Martyną?) Juodj. Ga-li but, kad čia dėl vardų skirtumo nesupratimas, o gal abel-nai tik įtarimas, bet nepatyrimas! Draugai joniškietiai! Pri-silaikykite teisybę, kad neapšmeižtumėt kartais nekaltą! Nors apsiklepjimas garbės nenumažys kitam, bet pačiam negražu teip apsiklepjot!

Bet kad yra čia šnipų, juodašimčių ir prigavikų ir kad jie lenda ir į mūsų tarpą, tai parodo keli žinomi faktai.

Redaktorius.

P.S. Nuo pereito numerio įvesta šnipų ir juodašimčių kronika, matyt, negalės but pertraukta: kitam numerij pa-tilps žinia apie mūsų «kasierių», renkantį penkdolerines už įsirašymą į Sajungą!

* * *

Atsargiau su ugnia, tai yra su šnipais!

Nors ir pirmiau Maskolijos valdžia užlaikė užsieniuose gaujas savo slaptos policijos-šnipų, vienok prigesinus revo-lucijos liepsną ir valdžiai pastiprėjus nors menkai, bet kad ji galutinai nori pergalėti savo priešus t.y. revoliucionierius, todėl vasario 21 d. 1908 m., kaip pranešama iš Peterburgo, ji naujai perorganizavo tam tikrą specialią užrubežinių šnipų štabą ir pasiuntė į Šveicariją, Prancuziją, o y p a t i n-gai didelę govedą nuskyrė į Ameriką, kur daugiausia Maskolijos išeivių, kurie čia renka pinigus palai-

*) To teisinimo negalima apskelbt, nes ne tik nieko nepritodo, bet da kai kurie slėkti-nimai labiau supina dalyką.

kymui revoliucijos, ir kur yra daug pabėgusių revoliucionie-rių.

Tų naujų slaptų šnipų uždavinys: sekioti ir tyrinėti žy-mesnes veikiančias ypatas, prigulėti prie darbininkų organizacijų, tapti ju komitetų nariais ir apie viską atydziai pranešti Maskolijos kraujageringai val-džiai.

Už tai vélesniame laike ir su naujai pribuvusiais iš Lie-tuvos, pasivadinusiais revoliucionieriais, reikia labai apsiser-gėti, kad nuodijančią gyvatę į savo tarpą neįsileisti – t.y. ne-įsileisti lietuvius judošius ypatingai į pirmžengišką organi-zacijos.

Amerikos Pilietis.

Atsakymas drg. S.Strazdui.

Nesuprantu su koku tikslu drg. S.Strazdas kreipias per laikraštį («Kovos» N 8) į mane, su neteisingsais užmetinėjimais ir bereikalingais klausimais, bet aš vardan teisybės at-sakysiu.

Visupirma, netarptautiškos†) prakalbos buvo, bet vien su tikslu sutverti naują LSS. kuopą.

Budamas socialistu ir kovotoju visai nésu priešingas ki-tataučiams kalbėtojams ir rusui, M.Gupkai, neuždraudžiau kalbėti, tik kaip norėjo antrą sykį kalbėti, tai matydamas, kad nevisi susirinkusieji supranta rusišką kalbą ir kad susi-rinkimas buvo jau gėmi nusitęsęs, kreipiaus į susirinkusius, lai apie tą balsuoja ir tik 3 ypatos norėjo klausyties, kiti ne-balsavo. Trukšmą salėje nekėliau ir nemaniau kelti.

Kas-link to, buk aš pavadinęs M.Gupką šnipu ir juo-dašimčiu, tai visai neteisybė: kas jam tokį vardą davė ir kur, drg. Strazdas tą pats gerai žino. (Kas ir kur? O gal ir teisin-gai pavadinintas šnipu. Reikia ištirti ir saugotis. Red.)

Prašyčiau vėliaus drg. S.Strazdą tokių neteisingų ir ne-gėistingų užsipuldinėjimų nerašyti, jei neturi ką geresnio vi-suomenei pranešti, nes priešingai išėina vien tik reklamavi-mas savęs.

Chicago, Ill.

Jonas Elsberg.

DARBININKO KRONIKA.

Buvėsis Port-Arturo apginėja «didvyris» Stoesselis vasario 20 d. tapo karės teismo nusprėstas... mirčiai. Bet sykiu teismas nuro-dė, kad gali būt ta mirties bausmė pakeista 10 metų kalėjimo; be to Stoesselis nenustoja garbės ir pensijos. Komediija – daugiau nie-kas. Caras toks neišmanėlis, kad teismas pats turi nurodyt, kad jis «susimylėtų» ant kaltininko.

Kalifornijoj Sausalito mieste mokyklų globėjai nutarė «neleisti suaugusiam geltonam žmogui mokintis sykiu su merginoms» vidu-tinėje mokykloje. To pasekmė: vienas korėjietis pavartytas iš mo-

†) Paskiaus drg. S. pranešė, kad prakalbos buvo parengtos liet. socialistų.

kyklos. Jis padavė skundą į teismą.

Už žinomą «svetimšalių» «maištą», atsitikusį Philadelphijoje vasario 20 d., kame policija baisiai sudaužė 14 ypatų, į septynes dienas po to atsitikimo teismas jau nubandė penkis italus «maištininkus», o kitus da pasiliko kitam sykiui, vienu sykiu mat nevaliojo suėsti... Tos penkios ypatos vasario 27 d. tapo šiaip nuteistos: Domenico d'Anella — penkeriems metams kalėjimo; J.Troja — dviem m.; Michael Costello — 11-kai mėnesių; Francisco Pizzisano — 1 metams; Pietro Carrello — išteisintas.

Policija, kuri darė visą maištą liko sveika ir tame maište ir teisme: jos į kalėjimą nieks nesodino.

Philadelphijos policija, po žinomos demonstracijos, buvo užgynus visokius susirinkimus ypač socialistams ir anarchistams. Anglai socialistai nusiuntė prie policijos ir miesto valdybos delegaciją su protestu (nes jau buvo aną nedėdienį uždaryta keli mitingai). Policijos viršininkas Clay leido daryt susirinkimus tik «amerikiečiams piliečiams», nes taip rodanti konstitucija, o visiems ateiviams užginta dabar daryt viešus susirinkimus ir prakalbas.

John Mitchell, atsisakęs nuo Amerikos anglekasių unijos prezidentystos, dabar, sako, ketinąs stoti kandidatū į Illinois valstybės gubernatorių nuo Demokratų partijos. Melagingas darbininkų vadovas iki šiol buvo tik kapitalistų valdžios tarnas, o dabar jau bus valdžios sąnariu ir geriau šriubnos į vienybę savo numylėtinius darbininkus.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašau patalpint šį pranešimą: Męs sąnariai 80 kuopos LSS. Hazleton, Pa. nutarėm parkviesti pas savę porą draugų bedarbių ir parupint jiems darbą. Tas buvo pranešta N 7 «Kovoje». Bet dabar kada pas mus atkeliavo pora draugų, prašom atšaukt, kad pas mus jau daugiau darbo negalima surast ir tegul draugai-bedarbiai ne bombardiruoja be reikalo su laiškais ir iškaščių sau nedaro. Ba labai stebėtina, męs gaunam po keturis ar penkius laiškus kasdiena, tai tas labai sunku dar ir atsakymą duoti kiekvienam draugui.

Tai dabar prašau kitų kuopų kiek galima parupint darbą ir iš kur galima parsikviesti pas savę draugą, o męs daugiau darbo negalim surast.

80 kp. sekr. P. Butkevychius.

Hazleton, Pa.

Gerbiamoji Redakcija:-

«Kovos» N 6 Revoliucijonerius vienam daikte klaidingai aiškina Amerikos kareivių ėmimo teises. Reikalauja tik pirmutinių (pilietišku) popierių, kurias gali gaut tik už \$1.00; po to gali žengti kareivijon kad ir tą pačią dieną.

S. Cvirka.

Brooklyn, N.Y.

Prašau aš jūsų, brangūs geradėjai, patalpinkite mano prašymą ir paaiškinkite kas yra tauta ir tautietis. Man pasi-taikė daugel sykių girdėti žmones barantės už tuodu žodžiu, kad męs nė vienas nežinome ir negalime išaiškinti, kas yra tauta ir tautietis.

Jums gero velijantis

J.Lietuvys.

Nuo Redakcijos. 1) Žmonės, gyvenanti arba gyvenusieji bendrai, turinti vienodus bent svarbiuosius papročius, budą, kultūrą (apšvietimą) ir kitokias gyvenimo ypatybes, atsiskiriančias nuo kitų žmonių — vadinasi tauta. Svarbiausias tautų skirtumo ženklas tai kalba, nors yra išėmimai (pavyzdžiui — airiai seniai prisisavinę anglų kalbą, o neperstoja buti airių tauta).

2) Tautietis — tautos narys (sąnarys). Dabar yra neteisingai vartojama «tautietis» vieton tautininkas (savo tautos apgynėjas, jos vardo, kėlikas tautiškas politikuotojas, nacionalistas).

KRASOS DEŽUTE.

48 kp. sekr. J. Kaminskiui. — Pereitam num. patilpo ne pilnas atsakymas. Dėl ligos narys neperstoja būti nariu. Jis pats negal užsimokėt. Gerai, jei kuopa užmokės, o jei ne, tai — Sąjunga užmokės.

J. Ilgunui. Parašas buvo tik toks, koks liko atspaudintas. Nors dabar, jums pranešus, žinosim, bet vis-tiek pats autorius privalo visada po strapisniu pasirašyt teip, kaip jis nori.

J. Kūnui. Sunaudosime.

Rev. Rėm. Kom. Išdininkui. — Apyskaitos gauta subatoj ir jau nebuvo vietos šiame numeryj joms patilpti.

Biblijografija.

Raistas (The Jungle). Parašė Upton Sinclair. Lietuviškon kalbon versta iš angliškos. Išleido Jonas Naujokas. Spauda «Lietuvos», Chicago, Ill. 1908 m. 355 pusl.

Dovana «Kovos» skaitytojams.

Dvi puikios knygelės:

1) «SVAJUS» Tragedija-Poėma, 135 pusl.

2) «GYVYBĖ» (kantata) ir kitas poėmos, 41 pusl.

Abi knygutes parašė eilėmis Jonas Viskoška ir keletą šimtų egz. paaukavo LSS., paskirdamas kaipo dovana tiems, kurie užsirašys «Kovą».

Kas užsirašys «Kovą» visiems metams ir prisiųs \$ 2.00, gaus abi knygutes «Svajus» ir «Gyvybė».

Kas užsirašys «Kovą» pusei metų ir prisiųs \$ 1.00, gaus vieną knygelę «Svajus».

Knygelės bus pasiųstos tuojau, kaip gausime pinigų.

Skubinkitės ir naudokitės gera proga.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:**Išpildomojo Komiteto:**

J. Grinius, 109 Grand str., Brooklyn, N.Y.
S. Stankevyčius, 60 Wells St., Hartford, Conn.
T. Andziulaitienė, So. E. Cor. 12-th & Ritner St.,
Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmsėdis, J. Šukys, 87 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B. Žiurys, Bx 371. Naugatuck, Conn.
Archiv., J.O. Širvydas, 120-124 Grand Str. Brooklyn, N.Y.

Sekretorius-išdininkas: P. Dubickas, 1815 E. Moyamensing
Ave. Philadelphia, Pa.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmsėdis, J. ŠUKYS, 87 Grand str., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, J.S. PRUSELAITIS, 17 James st., Waterbury, Conn
Išdininkas, J.O. ŠIRVYDAS, 120-124 Grand st. Brooklyn, N.Y.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. kuopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas «Kovos» fondan ir Literatūros fondan ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavinių, paduokit skundą Išpildomajam Komitetui.

Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatiškais reikalais, kreiptis prie archyvarijans J.O. Širvydo.

Užsirašydami laikraštį «Kovą» siųzdami prenumeratą už «Kovą» ir su visais kitais reikalais lytinčiais «Kovą», rašykite tiesiog «Kovos» adrisą.

Sekr. P. Dubickas.

APGARSINIMAI.**L.S.S. finansu apyskaitos.****Iplaukimai:**

Mėnesinių: Kenosha, Wis. 1.00; Montreal, Canada 3.40; Philadelyhia, Pa. 1-ma kuopa 12.30; * W. Frankfort, Ill. 2 20; Rochester, N.Y. 4.40; Beloit, Wis. (nauja kuopa) 1.20; Donora, Pa. 1.80; Bayone, N.J. 1.00; Mahanoy City, Pa. 4.80; Newark, N.J. 12.40; Spring Valley, Ill. 2.40; Westville, Ill. 3.80. *Prenumeratos:* A. Irkmonas, Thomas, W. Va.; J. Kravovickas, Lewiston, Me. — po 2.00. J. Aleksandrovicz, Chicago, Ill. J. Tamulis, E. Cambridge, Mass.; F. Kučinski, Jackson, Mich.; V. Akie-laitis, Cumbola, Pa.; F. Vaškevičia, Labranche, Mich.; J. Ambrazėvicius, Sandy Hill, N.Y.; P. Jonaitis, Russia; K. Drevinski, W. Hannover, Mass.; A. Kibartas, Waukegan, Ill.; A. Špokas, North Chicago, Ill.; Kučinskas, Philadelphia, Pa.; A. Daukšys, Russia; T. Cheras, Hermansville, Mich. — po 1.00 *Apgars:* 1.75 *Pav. «K.» NN:* J. Šiurkus, Rochester, N.Y. 48c.; P. Butkevyčius, Hazleton, Pa. 1.00 * J. Zvingila, Bristol, Conn. 85c. *Pašalinių darbų:* 19.75. *Už raštus:* 22.09. Viso 113.62. Buvo 18.87. Viso 132.49.

Išleidimai:

Red. reik.: už laikraščius 22c. *Tekn. «K.» dalis:* klisė 1.32; krasos ženklelių 2.50; išsiuntinėjimas 2.90; ekspresas 2.00; vežimas malkų 3.00; važinėjimai 25c. * statymas 24.00; spauda 10.16; alga LSS. sekret. už pirmąją pusę vasario mėn. 25.00; alga administratoriui už pirmąją pusę vasario m. 25.00; statymas pašalinių darbų 12.00. *Išleid. LSS. sekret.:* išsiunt raštų 6.50; važinėjimai 24c. Viso 115.09.

Įėjo	132.49
Išėjo	115.09
Lieka	17.40

Atitaisyimas klaidos: 8 N «K.» už spaudą pakvituota 9.84, turėjo būt 10.16; pakvituota mažiau ant 32c.

9 N «Kovos» abelnoj iplaukimų sutraukoj

turi būt 128.65, o ne 120.65, pakvituota mažiau ant 8.00. Viso pakvituota mažiau ant 7.68. Tą pridėjus lieka 25.08.

L.S.S. Sekr. P. Dubickas.

ATITAIŠYMAS KLAIDOS.

«Kovos» N 9 apgarsinime IV rajono konferencijos įsiskverbė klaida. Pasakyta, kad konferencija atsibus nedėlioje 26 kovo, turi būt 29 kovo, 103 Jackson st. Newark, N.J.

Sus. sek. P. Norkus.

Prakalbos.

«Lietuvių Apšvietos Draugystė» parengia prakalbas 8 d. kovo 3 val. po pietų, sve-tainėj Kosciuško Hall, 42-44 Grand Str. Brooklyn, N.Y. Kalbės žymų kalbėtojai lietuviškai ir lenkiškai. Meldžiame atsilankyti kuoskaitlingiausiai. Įžanga dykai

KOMITETAS.

35-kių metų Paryžiaus Komunos

sukaktuvės, 25-kių metų Karoliaus Markso mirties atminimas bus apvaikščiota salėje Labor Lyceum, 6-ta ir Brown gatvė, Philadelphia, kovo 15 d. nedėlios vakare. Kalbės žinomas rašytojas ir kalbėtojas Morris Hillqui. Kas supranta anglišką kalbą, tegul atsilanko.

Draugams 4 kp. Chicago, Ill.

Užkviečiame atsilankyti į extra susirinkimą, kuris atsibus 8 d. kovo, po nr. 869 33rd pl. Po susirinkimui diskusijos.

KOMITETAS.

Reikalaukime darbo.

Demonstracija ant 7 kovos, 1908.

Tas klausimas bus galutinai išaiškintas 6 d kovo 8 val. vakare, svetainėje po nr. 101-103 Grand st., Brooklyn, N.Y. Kviečiame visus bedarbius atsilankyti.

19 LSS. kp. KOMITETAS.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau savo brolio Juozo Malnionio ir sesers Palionės Malnioniūtės; abu paeina iš Kaino gub., Panevėžio pavieta, Rozalino miestelio. Jie patys arba kas apie juos žino teiksis atsišaukti šiuo adrisu:

Varonika Malnioniūtė,

62 Van-Buren Str. Newark, N.J.

Pajieškau savo dedės Ig. Ulevyčiaus. Amerikoj gyvena 20 metų. Paeina iš Suvalkų gub., Senapilės pav., Skurdžių parap., Bundziškių kaimo. Kas jį apie žino, teiksis pranešt šiuo adrisu:

A. Tamošiūnas

bx 138 Girardville, Pa.

Reikalinga trys apšvedę darbininkai ant farmų Michigan valstijoje suprantanti maž-daug ūkės darbą. Darbas ant visados. Vaikams užtikrintas mokslas iki universitetui. Vakaraus norinčius mokins angliškos kalbos ar kitokius mokslus. Te atsišaukia tik ypatos norinčios vest dorą gyvenimą. Ne apgavystė. Rašykite kiek šeimynos. Kreipkitės prie:

A. Petratis,

Olivet College, Olivet Mich. [11

AGENTAI „KOVOS”.

W. Quesal, 114 Herriot st.	Yonkers, N.Y.
F. Bagočius 148 Ohio st.	Mc Kees Rocks, Pa.
J. Želvis, 711 W. Lombard St.	Baltimore, Md.
A. Kalinauskas, 4458 So. Honore st.	Chicago, Ill.
T. Kubilsky, 66 Porter ave.	Brockton, Mass
J. Keršis, Box 328	Wilmerding, Pa.
J. Luiza, 22 So Greene st.	Baltimore, Md.
V. Kvedera, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
P. Kačiulis, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
J. Matulis, 103 Grand st.	Brooklyn, N.Y.
A. Dumbria, Box 512	Melrose Park, Ill.
P. M. Kaitis, 221 wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side,	Chicago, Ill.
S. STANKEVYCIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B. Kondratavychius, Box 659	Wilmerding, Pa.
J. Vaitkevychis, 40 Walnut st.	New Haven, Conn

J. Jasulevyčius, Bx 6
 P. Meškiniš, 775 N. Montello st.
 P. Norkus, 255 River st.
 A. Kašius, 129 Joseph ave.
 J. Lukoševyčius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.
 M. A. Ignotas, 1028 So. 2nd st.
 E. Froomes, 73 Grand str.
 F. Narvydas, 544 W. 49th str
 J. Staškunas, 1515 Sheffield st.
 A. Stanelis, 74 West st.
 J. Žvingila, 1711 E. Matheny ave.
 A. Diržulaitis, 155 Metropolitan av.

Minersville, Pa.
 Montello, Mass.
 Paterson, N. J.
 Rochester, N. Y.
 Phila., Pa.
 Philadelphia Pa.
 Brooklyn, N. Y.
 New York, N. Y.
 Allegheny, Pa.
 Newark, N. J.
 Springfield, Ill.
 Brooklyn, N. Y.

Puikūs laikrodėlis už \$3.75

Pirmiausias slūntimo pinigų iškirpk šitą ap-
 garsinimą ir prisiųsk mums su savo adri-
 su, mes prisiųsime per ekspresą C. O. D. ant
 pažūrėjimo laikrodėlių ir lengvųjų gvaran-
 tuotai paausnotą.

Adresas:

M. C. Farber,

Dept 104-225 Dearborn St. Chicago, Ill. 12

ANT PARDAVIMO

Lietuvizka Spaustuve

su visais rakandais. Biznis eina gerai nes šia-
 me mieste randasi apie 14-ka lietuviškų orga-
 nizacijų ir šiaip daugybė vertelgų. Spaustuvės
 darbų tiek, kad galima būtų dirbt dieną ir
 naktį.

Parsiduoda iš priežasties išvažiavimo į Lie-
 tuvą. Kas norėtų pigiai įgyti spaustuve, ma-
 lonės atsiskaityti šiuo adresu:

K. Mikolaitis,

702 W. Lombard St. Baltimore, Md. (11

Tyrai revoliucijoniški laišakai.

Paveikslėlis perstato carą sėdintį ant sosto, suvyto iš žmo-
 nių makaulių. Rusijos darbininkai puolasi prie caro ir traukia
 jį nuo sosto, kiti rodo savo nužūdytus draugus. Kazokai gi-
 dami carą, perveria kardais puolančiųjų krutines ir plaka na-
 galaomis. Revoliucijonieriai vieni su peiliais puolasi prie ca-
 ro, kiti bombas meta. Paveikslėlis ne karikatūriškas, bet tie
 siog reališkas, tad ir labai žingeldus. Puikus apskaitymai i
 eilės; tokių laišku nieks da nebuvo išleidęs. Tuz. 25c. Pinigu
 mažiau vieno dolerio siųskit pačto markėmis, viršaus dolerio
 „Money orderiu“. Reikalaujami adresuokite:

J.K. Vasiliauskas,

2418 Kensington ave. Chicago, Ill. (10

„Rankpelnis“

pigiausias laikraštis, leidžiamas Lietuvių Social-demokratų
 Darbininkų Sąjungos Didžiojoje Britanijoje. Eina kas dvi sa-
 vaiti.

„Rankpelnis“, stovėdamas ant darbininkų reiki-
 kalų sągybos, rūpinasi suteikti daugiausia žinių apie darbi-
 ninkų padėjimą įvairiuose kraštuose.

„Rankpelnis“ tilpsta daugelis žinių ir straipsnių
 apie lietuvių darbininkų gyvenimą ir reikalus svetur.

„Rankpelnis“ daug rašoma apie Lietuvos reikalus,
 apie darbininkų padėjimą Lietuvoje.

In „Rankpelnis“ rašo ir yra pažadėję rašyti daug žy-
 mių Lietuvos rašėjų.

„Rankpelnis“ kalba yra kiekvienam suprantama.

„Rankpelnis“ kaina kiekvienam prieinama:

metams 1 doleris,
 pusel metų 50 centų,
 3 mėnesiams 25 centai.

Adresas:

„RANKPELNIO“ redakcijai,

Lily Bank, West End,

Bellshill, Scotland.

Galima užsisakyti 1908 metams

„ŽARIJA“

savaitinį darbininkų, bežemių ir mažažemių laikraštį.

Jan antri metai kaip eina.

„Žarija“ kaina:

Lietuvoje metams 3 rub., pusmečiui 1 r. 50 k., 3 mėnesiams 80 kap., 1 mėnesiui 30 kap.

Užsieny metams 4 rub., pusmečiui 2 rub., 3 mėsiams 1 r. 5 kap.

„Žarija“ duoda:

a) tiems, kurie surinks 10 užsimokejusių prenume-
 ratorių, vienuoliktąjį dykai;

b) tiems, kurie užsimokės už visus metus, dykai
 duoda „Darbininkų Kalendorių“ 1909 me-
 tams, kuris išeis rudenį 1908 m.

Laiškus ir pinigus reikia siusti redakcijai, o ne re-
 daktoriui, leidėjui arba administratoriui.

Užsienio prenumeratorius meldžiame siųsti pinigus
 per Vilniaus Komercijos Banką, arba tiesiog savais pi-
 nigais, bet ne „money order'iais“.

Adresas: **VILNIUS,**

Pilies skerg. (Zamkovi per.) N 10, b. 4.

„Žarijos“ redakcijai.

Lietuvių Soc. Sąjungos išleistos knygos

kurias kiekvienas darbininkas turėtų skaityti ir platinti.

1. *Politiškas minių streikas* 8c.
2. *Kudikių Vergija „Laisvoje“ Amerikoje* 5c.
3. *Kovotojų Giesmės (rinkinėlis revoliucijoniškų dainų.)* 15c.

Ir daugel kitų darbininkams naudingų kny-
 gelių galima gauti „Kovos“ redakcijoj.

Pinigus iki dolerio galima siųsti krasos žen-
 kleliais. Reikalaujami knygų adresuokite

P. Dubickas,

1815 - E. Moyamensing Ave.

PHILADELPHIA, PA.

Neskaityk laikraščio

„Pirmyn“

jeigu nori pasilikti tamsūnu, nes jame tilps
 tokie raštai, kurie būtina apšvieš tavo protą.
 Jame neatrasi trumpų, pasenusių žinučių, bet
 bus platūs paveikslai iš žmonijos gyvenimo,
 bus parodyti aiškūs keliai prie ateities. Laik-
 raštyj „Pirmyn“ tilps populiariški straipsniai iš
 moterų klausimo, apie tikėjimą, aiškiai bus išguldyta Rusijos re-
 voliucijos istorija, bus rašyta apie
 bedarbę, atrasite jame juokingų felje-
 tonų ir dailių eilių.

Laikraštis „Pirmyn“ išeis šią savaitę. Kaina:
 metams 1.50, pusel metų 80c.; užsienį — \$2.

Adresas: **ANTONOV,**

P.O. Box 538, Minersville, Pa.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis
 be mokintojo (apdaryta) **\$ 1.25**

VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis
 skaityti ir rašyti be mokintojo **15c**

NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mo-
 kintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis
 jau išmoko) **10c**

Pinigus siųskite per Mony Order arba pač-
 to markėmis ant šio adriso:

P.Mikolainis

P.O. Bx 62 NEW YORK City

«Kovos» kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos»
 kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kom-
 pletas su prisiuntimu prekioja \$2.00.

Pa veislai revoliucijos naudai.

«Kovos» redakcijoje galima gauti puikių
 spalvotų paveikslų 22x28 colių didumo, per-
 statančių epizodą iš revoliucijos judėjimo Lie-
 tuvoje. Vienas paveikslas su prisiuntimu pre-
 kioja vieną dolerį. Pinigai eis revoliucijo-
 naudai.

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorčių ir slūntimo pinigų North
 Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teip
 turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis

221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

**Shepherd's
APTIEKA**

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.
Philadelphia, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Royno,

423 Pine St. Philadelphia.

PRIMAMOSIOS VALANDOS:

Iki 10 išryto
 Nuo 2 iki 3 po pietų
 Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo čystytojas	1.00
Reumatizmo giduolė	1.00
Širdies sudratinimo vaistas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims regulatorius	1.00
Plaučių ir inkstų gyduolė	75c
St. Gothardo althejus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir daug kitokių gydolių.

E.W.Gilas

SE. Cor. 2nd & Federal st.

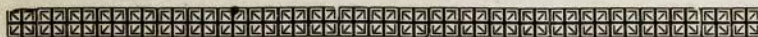

„K o v a”

Išleina kas pėtnyčia. P'renumera | visas **☉** „KOVA” The Lithuanian Weekly, publi-
dalis svieto: **☉** shed every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418
metams \$ 2.00 **☉** So. 2-nd Str. Phila. Pa.
pusmečiui \$ 1.00 **☉** Subscription rates:
Apgarsimū prekė: **☉** One year in all parts of the world, \$ 2.00;
Sykia už colį 50c. per mėnesį 1.00; **☉** Six months \$ 1.00.
per metus 10.00 **☉** Advertisement rates on application.

Stumčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adriauokite:

«**KOVA**», S.E. Cor. Moyamensing Ave. and
McClellan Str. Philadelphia, Pa.

AGENTŪRA ŠIFKORČIŲ

Parduodam laivakortes ant visokių linijų; slun-
čiame pinigus | visas dalis svieto; išimam ameriko-
niškas pirmas ir antras popleras; patarnaujam už
tumočių kiekvienam dalyke; išrašom popleras an-
gliškoj, lietuviškoj, lenkiško-ir rusiškaj kalbose; duodame patarimus provoco. Jėi
ko reikalauj, atek pas mus, o busi užganedintas.

302 Wharton str, Philadelphia, Pa.
J. Hodell ir F. Urbonas. (14)

RAISTAS

Garsingoji ir labai pageidaujama knyga, jau išėjo iš spau-
dos, lietuviškoje kalboje. Jį parašyta vieno geriausių Ameri-
kos raštininkų.

Raistas teip žingeidi ir visoj pasaulėje reikalaujama,
kad jau išversta į 18-ka visokių kalbų. Mums tuom akyves-
nė, kaip Amerikonas aprašo lietuvius, nuo išlipimo iš laivo
ir visą gyvenimą Amerikoje; vienu vargai, kitų lėbavimai
kaip zerkole perstatyta.

Perskaites Raista, geriau pažinsi Amerikos gyve-
nimą, ne kaip daug metų čia gyvenęs, ir visų suktybių
paslaptis; kaip padaro apgavikai didelius pinigus, daug
kitrumo atrasi, jog nieks tave negalės prigauti.

Raistas aiškiai parodo, kaip kapitalistas barbariškai
išnaudoja ir apgaudinėja darbininkus, kaip sužaga jų mote-
ris, suardo šeimynų gyvenimą ir nustumia į paleistuvystę;
teipat kaip mėsos skerdinyčios, primaiso visokių biaurybių
ir nuodijant žudo žmones.

Raistas pilnas akyvumo ir kiekvienam naudinga per-
skaityt, nes nė vienas apsišvietęs lietuvis, negali apeiti ne-
perskaitęs tos knygos. Ypatingai ta knyga naudinga kalbė-
tojams, kurioj, atras sau daug medegos ir galės puikius pa-
mokslus ir prakalbas laikyt.

Raistas yra tai stora didelė knyga ir jį prekioja tiek
kiek angliškas originalas. Todėl kuris tik atsius 1dol. 50c
tuojaus apturės tą svarbų veikalą. Liet. Socijal. Sąjungos
nariai, gaus «Raistą», prisiunčiant tik 1dol. 25cen. Visada
adrisuot:

J. NAUJOKAS,
Madison Sq. Sta. box 189, New York City.

100 tukstanciu iš po spaudos

Naujos Lietuviškos daktariškos knygos jau
išėjo „VADOVAS | SVEIKATA”.

Ir vėl 100.000 išleista tos knygos, kurios vėliausias išda-
vimas, yra su daug pridėjimų, plačiau išaiškinta visokios
ligos, kaip būti sveiku ir nuo ligų apsisergeti, pripildyta

Direktorlaus:
COLLINS New York Medical Instituto.

Apart moksliskų raštų kas reikalinga kiekvienam žinot, toj knygoj yra
daug žingeidžių pamokinimų, apie vyrų su moterims susituokimą, ką iki
šiol dar nieks teip atvirai ir drąsiai neprašė, kaip „Vadovas | Sveikata”.

Tą knyga suviršom 200 lapų didžio, kiekvienas, kuris tik atsius 10 c.
markėms už prisiuntimą, apturės per pačią VADOVA | SVEIKATA dykai.

Šita knyga yra naudinga sveikiems ir sergantiems, vyrams ir mote-
rims, nes joj yra aprašymai kaip nuo visokių ligų išsisaugot, kaip jas išsi-
gydyt, teipat visokių ligų vardai. Kiekvienas toj knygoj atras sau reika-
lingas žinias.

Jei sergi, pirmiau negu kreipsies pas kokį daktarą, kad ne-
sancią liga nekalbėtų, tai išsirašyk ir perskaityk VADOVA | SVEIKATA.

Teipat **Collins N.Y. Medic. Inst.** daktarai, vyrų ir
moterų visokias ligas gydo pasekmingai, nes pergalėjimu ligų vartoja
grynus vaistus, kokius tik žemė ir gamta išduoda. Kad ne ypatiskai, tai
aprašyk ligą (lietuviškai), kad liga bus išgydoma ir bus prisiusti vaistai,
tai kokio skyriaus ar vardo liga nebutu, bus išgydyta. Vaistai išsiuntinē-
jama po visų Ameriką ir kitas dalis pasaulės, tik ne | Rusiją. Adresuok:

The COLLINS N.Y. Medical Institute
140 West 34-th st. New York, N.Y.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 5 po p. Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 p.p.

Dr. R. Mielke, aprūpintojas gydinių Institute.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša-
lis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikletus | visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS & C.
COPYRIGHTS & C.

60 YEARS' EXPERIENCE

Scientific American.

A handsome illustrated weekly. Largest cir-
culation of any scientific journal. Terms, \$3 a
year, four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 635 F St., Washington, D. C.